

شہلی سحر

محمد رضا ملک پور «م.م. ناظر شرفخانه ای»

شہلی سحر

محمد رضا ملک پور

م.م. ناظر شرف خانہ ای

نام کتاب	: شتهلی سحر
نام نویسنده	: م - م ناظر شرفخانه‌ای
ناشر	: اندیشه نو
تاریخ انتشار	: ۱۳۷۷
نوبت چاپ	: اول
چاپ	: دلارنگ
تیراژ	: ۱۵۰۰
مرکز پخش	: اندیشه نو ۶۴۲۷۳۷۱
شابک	: ۱ - ۵ - ۹۰۷۵۱ - ۹۶۴
	: 964 - 90751 - 5 - 1

حق چاپ برای نویسنده محفوظ است

ایچینده کیلر

<u>صحیفه</u>	<u>عنوان</u>
۷	اؤن سؤز
۱۲	ترجیح بند ملمّع
۱۴	نئیلهر؟
۱۵	جانیمی آل گئت
۱۶	آرزولار گولشنی
۱۷	کیم نه بیلیر؟
۱۸	ساقیا!
۲۰	آماندیر
۲۲	تلاطملو دریا
۲۳	وفا
۲۴	امید جوانه لری
۲۵	کؤچه ن بهاریم
۲۶	انتظار
۲۷	رَسام
۲۹	قویما آماندی چوخ انتظار منی
۳۲	یازدیم

۳۳	ناخیشلی قالی
۳۴	هیجران
۳۵	اولا بیلمز
۳۶	دوزلو شرفخانه
۳۶	نازنده ایرانیم
۳۸	عشق ایفباسی
۳۹	یالان یازدی
۴۰	نصیبیم
۴۱	غوغالی دونیا
۴۲	خاطیره
۴۳	یازیب
۴۴	کیم دئییر عؤمروم بیتیب؟
۴۶	دیلیمی کسمه
۴۷	سینیق یئلکن
۴۸	آختارما
۴۹	زمانه فیتنه سی
۵۱	بیر گئجه قال گئت
۵۲	دار و نداریم عشقیندیر
۵۳	منیم جئیرانیم
۵۴	مرتضی علی عشقی
۵۶	بری لر شَهْری
۵۹	قیزلاریم بیلسین
۶۹	وصال خلوتی

۷۱	قبله گر کدیر بیر اولا
۷۳	تکجه لثیلا منه بسدیر
۷۶	مجنونون ایتی اوپمه سی
۷۸	پلنک لر مکالمه سی
۷۹	سحر شهی
۸۰	وطنه باغلی
۸۲	آرپانی بوغدا یا قاتان دثیلیم
۸۳	اییلمه
۸۵	وای کیمی
۸۶	اثل شاعیری خوار اولاییلمز
۸۹	آ بولبول!
۹۱	بوغولان گونش دن دوغولار گونش
۹۳	بؤلگو
۹۴	سنسیزلیک
۹۵	رؤیا
۹۶	بو مباردمان
۹۹	رباعی لر (دؤردولوکلر)
۱۰۳	دیریلیک - دوغوم
۱۰۴	بلکه ده - دریالار کیمی
۱۰۵	آمان دونیا
۱۰۸	شاعیر نه ایسته بیر
۱۱۰	چال توته بی
۱۱۱	کوسمه کسمه آیاق مندن

۱۱۳

گور نہ گونہ سالدین منی

۱۱۵

نیگاریمسان سن

۱۱۶

عدالت

۱۱۷

اونودمامیشام

۱۱۸

یاہالما

۱۱۹

آغاج

۱۲۱

پیشیک ایستیر پلنگ اولا

اۋن سۆز

حۆرمەتلى اوخوجولاريميزا تەقدىم اولان بو «شھلى سحر» كىتابى، اقتىدارلى شاعرىمىزىن ناظر شىرفخانىنىن اۋز دوغما آنادىلىنىدە سۆيلىدەدىكى ايكىنچى اثرى دىر. ھىرايكى شىرلر توپلوسو، شاعرىمىزىن اورەك چىرىپىنتىلارى، انسانلىغا قارشى درىن سىئوگىسىنى، عدالت، حرىت، و حقىقت عاشىقى اولماغىنى عىانى صورتدە گۆستىرمەكدە دىر. ناظر ائىل سىئوھەر، يورد سىئوھەر و وطن پىرور بىر شاعردىر. او، اۋز دوغما آنادىلىنى، گوللو، چىچكىلى يوردونو، دوغما خلىقىنى اورەكدن سىئوېر. او، يازىب ياراتدىغى شىرلرىنىن بىر چو خوندان، دىلىنى، ائىلىنى، دىنىنى، اصلىتىنى ھىر بىر شى دن اوستون توتور. ناظر «اورمو درياچەسى» ادلى پوئماسىندا خلىقى مىزىن، ائىلىمىزىن، دردىلىرىن، كدرلىرىن، آرزو، امىدلىرىن، رىسملىرىن، عنىنەلىرىن شاعرانە بىر طىرزدە ياد ائىد. او، وطنىمىزىن گۆزەل لىكلىرىنى، داغلىرىنى، ياماجلارنى، درەلىرىنى، چىايلارنى، قوشلارنى، سۆزلىرىنى، آوازلىرىنى، شىرىن - شىرىن افسانەلىرىنى، داستانلارنى، اورەك اوخشىيان منظرەلىرىنى بويوك بىر مھارت و درىن بىر سىئوگىلە اوخوجونون گۆزلىرى اۋنوندە جانلاندىرىر. او، وطنداشلىرىنىن، بو ائىل بالالارىنىن، اللرىن توتوب بۇ گۆزەل لىكلرى گۆرمە يە دوغرو ھىدايت ائىدىر و ھىر بىر وطنداشىن قلىبىدە، وطن پىرورلىك عشقى، ائىل و يورد سىئوھەلىك سىئوگىسىنى

داھا دا آلوولاندیریر، کدرلری، نیسگیل لری، حسرت لری، سئوینج لری، قلملرینده بیر-بیرینه قاریشان آداملاردا نیک بین لیک حس لری یارادیر و اونلارین اوره بینده امید تخمو اکیر. ناظر شرفخانه، عالم لریمیزی، شاعر لریمیزی، متفکر لریمیزی یاداسالیر، کئچمیشلریمیزدن، شانلی تاریخیمیزدن اینجه لیک لر ایله صحبت ائدیر:

« اورمو دریاچه سی! توفانلی دنیز لر باشی سان سن،
پارلایان تاج طبیعتده بیرلیان قاشی سان سن.
دوزلو، ایسته کلی، ماراقلی دره، داغ یولداشی سان سن،
... یثری وار آی سنی اوپمکلیگه گویدن یثره ائسنین.
اته بین ایچره، گوی اولدوزلاری غریبلدن النسین.
آیاغین آلتینادا فرش زمرد سره لنسین.
... او، «خیابانی» و «معجز» کیمی ائولاد دوغوبدور،
ظالمین بورنون اوووبدور، «شیخ محمود»ه -
او، الهام اتله ییب «گلشن راز»ی
اوبره دیب راز و نیازی، گؤستریب قیش گونو یازی ... »

ناظر شرفخانه شاعر اولان انسان اوچون بویوک بیر منزلت قائل دیر. ناظره گؤره آدینی شاعر قویان هر انسان، گره ک هر شئیدن اول داغ کیمی سارسیلماز، باغ کیمی عطیرلی، بارلی اولوب، دانیشاندا اؤز دوغما ائلیندن دانیشسین، طبعینی، هنرینی بوتون ازیلن لرینی، آیاق آلتدا تاپدالانان مظلوم انسانلارین یولوندا سفر برلیگه آلسین. اؤز آدینی شاعر قویان کیمسه گره ک ظالم لری ایله مبارزه ده هئچ بیر زامان آیاق دالی قویماسین. او، «شاعر» عنوانلی شعریده اوزونو شاعره ساری توتور و خطاباً بئله سؤیله بیر:

«شانلی، توفانلی، سارسیلماز، احتشاملی داغ اول شاعر!
 آلمالی، هئیوالی، نارلی، گول چیچکلی باغ اول شاعر!
 حقی سؤیله قولون دوشسه، هم ساغین، هم سولون دوشسه،
 بوستان ایچره بولون دوشسه، قول-بوداغلی تاغ اول شاعر!
 ناظر یئنه «شئھلی سحر» ادلی همین بو کتابدا شاعر نه ایسته بیر؟
 ادلی شعرینده، حقیقی، خلقینه، ائلینه باغلی اولان بیر شاعرین
 ایسته کلرینی قلمه چکیر. ناظره گۆره آزادلیق نغمه سی گره ک دونیانین هر
 بیر نقطه سینده اورکلری اوخشاسین، مرزلر، سرحدلر آرادان گئتسین،
 دونیا باشدان-باشایر اولوب بیر-بیرینه قووشسون، بوتون اولکه لرده
 عدالت حکم ائتسین سعادت نغمه لری هر بیر یئرده حتی بئله
 اوجقارلاردا قولقلاری سیغاللا سین، شاعرین اوز سؤزونو دینله یک:

«شاعر ایسته بیر کی، بیرلیک نغمه سی،

اوخونا شه هرده، اوخونا کندده،

پوزولا سرحدلر، اۆته آیریلیق،

آزادلیق یاییلا هر مملکتده،

عدالت قوروقوسون، قورماق ایسته بیر.»

احساسلی شاعریمیز ناظر-رؤیا ادلی شعرینده، اوره ک
 چیرپینیتلارینی بدیعی بیر شکلیده اوخوجون گۆزلری قاباغیندا تجسم
 ائدیرو او رؤیاسیندا حقیقی عشقیله قوشماق آرزوسیندا دیر و ایسته بیر
 اونو قوجاقلا ییب، اونیا قول - بویون اولسون، آنجاق او، بیر اولدوز
 کیمی آخیر گئدیر، یئنه شاعر قالیر، یئنه او اضطرابلار:

«بیر گون سحر دریچه سینی آچدی نازایله،

گۆزلر آسیدیلار اته ییندن نیاز ایله.

بیر یاندا او، دایانمیشدی، بیر طرفده من،
 دورموشدو سانکی، قیش اوز-اوزه گوللو یاز ایله.
 سینہ مده تیتره بیردی اوره ک اضطر ابدن،
 اول سترچه تک کی، اووسون اولا شاهباز ایله.
 چوخ ایسته بیردیم آه! اولام، اونلا قول-بویون،
 عیناً او جورکی، سوسن اولار سرو ناز ایله.
 آمما او آرزو گویلری نین پارلاق اولدوزو،
 آخدی یئنه، بورا خدی منی سوز و سازلا.»

ناظر، اوز آخیچی طبعینی، پارلاق استعدادینی شعرین هر بیر
 ساحه سینده سیناییر، او، غزل لریندن توتوموش رباعی لرینه ده ک
 سر بست شعر لریندن توتوموش فلسفی، عرفانی، اجتماعی
 شعر لرینه ده ک، هر بیر غزلده، مثنویده اوز پارلاق استعدادینی
 گؤزه ل بیر طرزده گؤز-تیر ناظر سویله دیگی رباعی لرینده
 (دؤردلو کلرینده) بیر فیلسوف و عارف کیمی دونیا یه باخیر، او، دونیانی
 فانی سایدیغی حالدا، ایسته بیر دالغالی دنیز اولسون، تبسم لؤگول اوزلو
 انسان اولسون، سعادت اوچون امک یاندر سین حقیقت وادی سینی
 گتتسین، یاخشیلیقدان و جوانمردلیکدن ال گؤتورمه سین، او، هر شئیدن
 اول وطنه باغلی اولماغینی، ائله - آرخالانماغی تأکید ائدیر. او،
 آنادیلینی، بال کیمی شیرین دوغما آنادیلینی بوتون وارلیقی ایله سئویر
 و اوزویله عهد ائدیر حتی شاللاقلار آلتیندا دؤیولسه ده، ائلینی، دیلینی
 یادلاراسا تاماسین. بو قدر تلی شاعریمیز «آرپانی بوغدا یا قاتان دئیلم»
 شعرینین سونوندا اوز صداقتی و آمالی باره ده بئله سویله بیر:
 «ناظرم باشیما یاغسا مین جفا،

محالدیر، ائلیمه اولام بی وفا

آلدیغیم صداقت ساتدیغیم صفا

آرپانی بوغدا یا فاتان دئیلم»

ناظرین شعرلری ایستر موضوع باخیمیندان و ایستر شعریت،
گۆزه ل لیک و بدیعی لیک باخیمیندان الوان و رنگارنگ دیر. ناظر «پری لر
شه هری» یا مدینه فاضله آدلی شعرینده

مین ایل لردن بری، شیرین سئودگی، ایسته دیگی او گۆزه ل لیک
شه هرینه - دوغرو خیال قانادینا مینیر و بو «آدی وار اؤزو یوخ»
گۆزه ل لیک شه هرینه گئدیر و شاعرانه بیر طرزده او پری لر شه هرینین
گۆروشونو، دوروشونو، گلشین، گئدیشینی تصویر ائدیر:

«... دویغولو سؤز ایله ساز ایدی اورد،

نه پاییز وار ایدی، نه سازاق، نه قیش.

فصیل لر چیچکلی یاز ایدی اورد،

نه شه هر، نه شه هر، گولون، قونچانین.

تبسم جوشوردو دوراقلاریندا،

صداقت شئھلری ماراقلانیردی.

لاله نین، نرگیزین یاناغلاریندا ..»

بو کتابدا تقدیم اولونان شعرلر، هامیسی اوخومالی، بهره لنمه لی و ذهنه
تاپشیرمالیدیر. ایندی بو سیز، بو دا حجمده کیچیک معنادا درین و
گۆزه ل لیکده سحر ائدیجی ناظریمیزین کیتابی.

ترجیع بند ملمع

حَسْبِي يَا طَبِيبِي يَا رَجَائِي مَعَاذِي، مُلَجَائِي، حُجْبِي، وَلَائِي
 جَرِيحٌ مِّن سِيهَامِ الْوَدِّ يَدْعُوكَ وَ مَن جَرَحِي يُدَاوِي؟ يَا دَوَائِي!
 طَرَحْتُ فِي الْهَوَى حَلْقِي وَ زَنْدِي تَسَلَّمْتُ بِأَنْوَاعِ الْبَلَاءِ
 إِذَا أَحْبَبْتُ تَلَقَانِي قَتِيلاً فَهَا جِسْماً خَضِيماً بِالدَّمَاءِ
 إِذَا أَحْبَبْتُ أَنْ تَلَقَانِي بَدْرًا فَهَا رَأْسِي يَدْوُرُ فِي السَّمَاءِ
 أَقْبِلْ خَاضِعاً كُلَّ الْبَلِيَّةِ إِذَا قُلْتَ الْبَلَاءَ لِلْوَلَاءِ
 «تَرَكْتُ الْخَلْقَ طُرّاً فِي هَوَاكَ»
 «وَ آيَمْتُ الْعِيَالَ لِكَيْ ازَاكَ»^(۱)

شهرات آتش افروز پرم باد غبار کوی تو خاکسترم باد
 اگر شهادت و شربت زندگانی الهی بی تو زخم نشترم باد
 ولكن با تو زخم تیغ و خنجر زشهد و انگبین شیرین ترم باد
 هر آنچه دارم از جان و تن و سر همه ارزانی آن سرورم باد
 چو غمخوارم توئی هرگز مبادا تهی از باده غم ساغرم باد
 عطا خواهی علی اصغرم گیر فدا خواهی علی اکبرم باد
 «تَرَكْتُ الْخَلْقَ طُرّاً فِي هَوَاكَ»
 «وَ آيَمْتُ الْعِيَالَ لِكَيْ ازَاكَ»

دندین: صحرائی آل قان ایله ائتدیم، دندین: قان ایچره جولان ایله ائتدیم
 دندین: اوز قوی منای عشقه قویدوم دندین: جان بذل جانان ائیله ائتدیم
 دندین: بیر خیرداجا قوربانلیغین وار اونولب تشنه قوربان ائیله ائتدیم

دندین: اکبرکیمی در گرانسی
 دندین: قاسم گندنده حجله گاهه
 علمداری کنارِ نهرِ علقم
 دندین: زینب گلنده نعشین اوسته
 جداده خیزران یارمیش دوداغلا
 دندین: ترتیل قرآن ائیله ائتدیم

«تَرَكَتُ الْخَلْقَ طُرّاً فِي هَوَاكَا

«وَ آيَتَمْتُ الْعِيَالَ لِكَيِّ اَزَاكَا»

حسینم شاهد بزم شهادت
 حسینم وثرمه‌ین بیداده میدان
 حسینم اولمایان نامرده تسلیم
 حسینم باغلایان عشقیله پیمان
 یزیدی ایله‌یه‌ن ملعون دوران
 منم پرورده دامان زهرا
 اساس مکتبم ظلمت‌ستیزی
 نگهبان وفاق و مهروزی
 حسینم از سر و فوجان و از دست
 حسینم کشته راه عدالت
 حسینم ائتمه‌یه‌ن بیرحمه بیعت
 حسینم قویمایان ناپاکه قیمت
 حسینم یاغدیران عفریته نفرت
 شریحی ایله‌یه‌ن منفور امت
 منم دردانه بحر ولایت
 بنای نهضتم محور ذیلت
 نگهدار رفاق و عدل و عزت
 بریدم دل، ندادم تن به ذلت

«تَرَكَتُ الْخَلْقَ طُرّاً فِي هَوَاكَا

«وَ آيَتَمْتُ الْعِيَالَ لِكَيِّ اَزَاكَا»

نئیله؟

لبین خندان اولاندا، باغریمی قان ائیله مز، نئیله؟
 بویون سئیران ائده نده، سروی حئیران ائیله مز، نیله؟
 شلاله ساچلارین افشان اولاندا مرمر اوستوندن،
 هوسلر ژاله سین دوشلرده مرجان ائیله مز، نئیله؟
 او دریا گؤزلرینده جزرو مد هئی دالغالانديقجا،
 اوره ک چیرپینتی سی سینه مده توفان ائیله مز، نئیله؟
 سنین هر کیمسه لعلیندن امه بیر جورعه جان شهدین،
 حدیث سلسبیل و آب حئیوان ائیلمه ز، نئیله؟
 سنین گولزار حوسنونده دوران بیر گؤز تماشایه،
 گؤز اورتمز خلدان یا ترک رضوان ائیلمه ز، نئیله؟
 یاناغین بنزه بیر ناره، ساچین بیر قیوریلان ماره،
 بیرسی سینه می بریان، بیری قان ائیله مز، نئیله؟
 اوپوشلر قونچاسین درمه ک لبیندن گرچه موشگولدور،
 ولی چوخ موشگولو بیر غمزه آسان ائیلمه ز، نئیله؟
 منه کونج قناعته، فقط دلسته لیک بسدیر -
 کی موری ^(۱) گنج استغنا ^(۲)، سلیمان ائیلمه ز، نئیله؟
 او شمع عارضه «ناظر» کیمی هر کیم نظر سالسا،
 جانین پروانه تک اودلاردا بریان ائیلمه ز، نئیله؟

جانیمی آل گنت

سنسیز نہ یہ لازمدی بو جان! جانیمی آل گنت،
 بیر جامی کی، مئیدن بوشالا، داشلارا چال گنت.
 سینہم ائوی، گۆز یوردو، اورہ ک مولکو سنین دیر،
 مثیلین ہاراسا؟ اوردا قوناق بیر گئجہ قال گنت.
 یورغون، قوروموش، شاختا ووران بیر بوداغام من،
 لیلفر^(۱) کیمی آج قوللارینی بوینوما سال گنت.
 بیر سیمی قیریق، توز بوروموش سازه شبیہم،
 گل وارلیغیمین نغمہ سینی سینہدہ چال، گنت
 هرگز دئمیرم گئتمہ، کی تقدیرہ نہ تدبیر؟
 آما گئدیسن، من یازیغین فیکرینہ دال گنت.
 بیر اینجی کیمی سینہدہ وار قیرمیزی لعلیم،
 اینجیتمہ سہ آل، تاخ دوشونہ، دوشدہ میدال گنت.
 «ناظر» او یول اوستونده دوران سائلہ بنزہر؛
 بیر بوسہ تَصَدَّق وئر اونا، کؤنلونو آل گنت.
 بیر بیت یازیب «زعفری»^(۲) کی، عین عسل دیر،
 گل - گل دادیزیم لبلرینہ، لبلری بال گنت.
 «ای کبک خرامان گلپسن کبک مثال گل،
 ای گؤزلری گویچک، گئدیسن مثل مارال گنت.»

آرزولار گولشینی

اوندا کی ساچلاری نین سونبولو افشان اولدو،
 لاله تک چوخ سینہ لر قان ایله الوان اولدو.
 قاشینی گورمه ک اوچون چیخدی تماشایه هلال،
 ارییب خجلت ایله پرده ده پنہان اولدو.
 باخدی گون طلعتینه، اولدو سفیل سرگردان،
 گوردو آی صورتینی، حوسنونه حثیران اولدو.
 آرزولار گولشینی گزمه ده، شاعیر کونلوم،
 عطرینی گولدن، آلیب، بولبول دستان اولدو.
 تکجه بیر من دئیلم، فرهادی فرهاد اوستن،
 قالادی اوندا کی شیرین لیبی خندان اولدو.
 وای نه فرزانه لری چکدی جنون زنجیره،
 هاردا کی زولفو اونون سلسله جنبان اولدو.
 بیلیمیرم وجهی ندیر؟ کیم اونا تاپشیردی کونول،
 من کیمی آخر اونون قسمتی حیرمان اولدو.
 کیم دئیهر: «ناظر»ی بیچاره ائدن طالعی دیر؟
 یوخ، اونو درده سالان اورتادا هیجران اولدو.

کیم نہ بیلیر

گرچہ یو خدور سنہ تاي جور و جفا ائتمکده،
 گوزلیم! من ده تکم عهده وفا ائتمکده.
 شمع و پروانه کیمی شهرة دؤورانیق بیز،
 سن جفا، من ده سنہ جانی فدا ائتمکده.
 من اگر سوز دل و اشک نیازیلہ خوشام
 سنده هرگون منه مین ناز و ادا ائتمکده.
 من تکم لبلرینی سر بقا او ماقدا،
 سن ده تک، اومدوغوم آمالی فنا ائتمکده.
 تکجه بیر من دئمیرم بلکه دئیر کل جهان:
 - یوخ تایین قامت عشافی دوتا ائتمکده.
 یوخسا، سروین ساتاشیب گوزلری بیر یاندا سنہ؟
 کی باشی گونده قالیب گویده، دوعا ائتمکده.
 ایندی کی او خلا میسان، گل سورو، آردینجا آپارا!
 نه گوروبسن منی قان ایچره رها ائتمکده؟!
 «ناظر»-ا، کیم نه بیلیر؟ حکمت رسام ازل -
 نه ایمیش قامت بالانی بلا ائتمکده؟!

ساقیا!

ساقیا! گوتور جامی، دورما، باشلا جولانه،
 وئرگیلن می اوستن می، بیخ بو خلقی یان - یانه.
 اودلو جامی فیرلاندير، اود ووروب آلولاندير،
 هوشوریشه دن یاندير، عقلی ائيله دیوانه.
 شور عشق اولان یترده، عقل و هوشه رخصت بوخ،
 قویما، قویما یول تاپسین، بزم آنسه بیگانه.
 دوشموشم یامان درده، تۆک پیاله یه «دورد» و -
 وئرگیلن ایچیم دردیم، بلکه یئتدی درمانه.
 جان انوی قارانلیق دیر، می چیراغینی یاندير:
 تا مگر ایشیقلا نسین، باده دن بو کاشانه.
 نوح عشقه دریاده باده بادبان اولسا،
 توش گلهر نه تشویشه، باش ایهر نه توفانه.
 باده دن دولان سینه کینه دن اولار خالی،
 محو اولار قارانلیقلار، گون گلنده مییدانه.
 دورما، آل اله جامی، تۆک شراب گولفامی،
 قاتما، قاتما هر خامی، سن بو جمع مستانه.
 تلخ دیر شراب، آمما اهل شُربه شیریندیر،

یانماق اولماسا نئیلیر؟ چیلچیراغی پروانه!
 می کمال اینساندیر، می فروغ ایماندیر،
 می صفا وئرەر روحه، می جلا وئرەر جانه.
 ناصحا! گرایچسن می، عقل آتین ائدرسن پی
 سن ده اوز قویارسان هئی من کیمی بیابانه.
 بیرجه جورعه نوش ائتسه ن سن ده من ایچهن میدن،
 منبر اوسته پایلارسان گونده خلقه پیمانه.
 من ده بیر زمان سن تک، عقله، هوشه آلداندم.
 جمعلرده شمع اولدوم، اولکه لرده فرزانه.
 عقل دفتیرین بوکدوم، زهد خرقه سین جیردیم،
 دیلبریم آچان وقتدن لبلرینده میخانه.
 تا اونازلی دلدارین مئی سوزهر دوداغیندان،
 اولسه، مئیدن ال چکمز، «ناظر» شرفخانه.

آماندیر

قاشین کیمی عاشیققری نین قَدی کماندیر،
 بسدیر! بو قدهر قَدیمیزی بوکمه، آماندیر.
 سنسیز بو چمنزارده ای سرو روانیم،
 هر سرو روان وارگوزونون باشی روان دور.
 نه سوسن آچیر آغزینی گفتاره، نه بولبول،
 سونبول ساچینی یولمادا، نرگیس نیگراندیر.
 هر بیر چیجه بی دیندیریره م غملی، کدرلی
 هر قونچانی دیندیریره م سینه سی قان دیر.
 هر گول دانی شیر، قَصه دیر غصه لریندن،
 هر لاله آچیر، سینه سینین داغی عیاندیر.
 هر بیر یانا گوز گز دیریره م، چن دی، دومان دی،
 هر گوشه یه اوز دؤندریره م آه و فغاندیر.
 من یازی سنین خاطرینه آرزیا میشدیم،
 هر یازکی، نه سندن سؤز آچا، قیش دی، خزان دیر.
 هر قیرمیزی گول، هانسی یاشیل دونلو چمنده -
 سنسیز اولا خندان، گوزومه عین تیکاندیر.

سن اولمایاسان، جنت اولار عین جهنم،
آما سن ابله دوزخیمیز باغ جناندر.
گل - گل داها قورتار منی سنسیزلیک الیندن!
قویما یانا حسرتده جانیم، قویما آماندیر!
هر چندکی «ناظر» قوجالیب، دوشدو نظردن،
آما هله ده سینه سی عشقینده جواندیر.
شاعیردیر اوره کلرده گزه ن شعرايله باهم،
شاعیر دئییلن جسم دئییل، جوهر جاندیر.

تلاطملودریا

آماندیر باغبان رحمت، آبیروما بولبولو گولدن،
 کی گولدن آیریلان بولبول، اوله رالدرده نیسگیلدن.
 منم گول وورغونو، گولشن اسیری، قونچا دلبندی،
 قفسلرده عؤمور سورره، اولونجه دوشمه رم دیلدن.
 چمندن ال چکیم حاشا! گولو ترک ائیله بییم هرگز!
 سوروش سارسیلما یان پشیمانیمی شوریده بولبولدن.
 حدیث عشقیمی مجنون کیمی دیوانه لرده ن سور،
 نه شیخ ذوالمکاریمدن، نه پیر بوالفضائلدن.
 گولوم! بو بولبول شئیدا وفایه باغلی دیر، باغلی،
 جانیندان ال چکهر، آما محال دیر ال چکه گولدن.
 بوخومسا الله هنج زادیم، بوکولمز قد آزادیم،
 بو درسی من ده اؤیرندیم خرامان سرو و سونبولدن.
 سئهر "ناظر" تلاطمله جوشان اولدوزلو دریانی،
 قاچار داییم سکوته دالدا لانیمش خسته ساحیلدن.

وفا

اورہ کدہ کی داغیمی لالہ گُورسہ، قان آغلار.
 ائشیتسہ قصہ می بولبول، چکەر فغان آغلار.
 من او قانادلاری یانمیش ہزار دستانم،
 کی حالیمہ باغ ائدہر نالہ، باغبان آغلار.
 منم او قدی بوکوک، قونچاسیندا سولموش گول،
 کی سروگُورسہ ائدہر گُوز یاشین روان آغلار.
 دئمہ کی: کیمدی گُورہ سروین آغلاماقلیغینی؟!
 آخی او آغلاسادا، قونچادان نہان آغلار.
 سازاقدا پرپر اولار گول، چکەر فغان بولبول،
 حیالی قونچا ولی اؤز ایچیندہ قان آغلار.
 او شمعدیر کی گُوزو یاشلاتیب زیانہ چکەر،
 ولی وفالیدی پروانہ، بی زبان آغلار.
 گُوزومو یاشلی گُورہ نندہ آماندی سارسیلما!
 یاشا دولونجا چیچک لر بولود یامان آغلار.
 آچاندا آغزینی «ناظر» نوایہ بولبول تک،
 قوال دؤیہر باشیا، نئی سیزلایار، کمان آغلار.

امید جوانہ لری

قاریش - قاریش گزیرہم بی نیشان کرانہ لری،
 قدم - قدم اوپورہم قویدوغون نیشانہ لری.
 اگر عومور کیمی گئندین یاشیل بہاریم تک،
 قایت کی یاردی سینہ مدہ امید، جوانہ لری.
 ہمیشہ سیزلادی کونلوم دمیر قفسلرده،
 گل، ایندی ساز ائیلہ بیم، سئودیکین ترانہ لری.
 او اودکی روشن ائدیسن منیم ضمیریمده،
 هنوز شعلہ چکیر گؤیلرہ زبانہ لری.
 گل ای چیچکلی بہاریم، قیشین الیندن آل،
 بو قانلی قمچیلری، اودلو تازیانہ لری.
 بہا، نہ گولشنہ قائل اولانلارین، نہ گولہ،
 گول عشقی اولدو، منی بیخماغا بہانہ لری.
 عروس شعریمہ یوخدور نظیرہ ہیچ یاندا،
 خصوص زولفونہ عشقین چکنده شانہ لری.
 گورنده آہ چکەر "ناظر" شرفخانہ -
 قورو بوداقلارین اوستہ، بوش آشیانہ لری.

كۆچەن بهاريم

بىر اتلى كىچىدى بو يولدان، يىرىندە ايز قالدى،
كىم ايزلەدى اونو آنجاق، گۆزۈندە توز قالدى.
گونش كىمى منە بىر يول اۋتەرگى ائتىدى نظر،
آلۇلار ايجرە ياخىلدىم، سىنەمدە كۆز قالدى.
بىر آندا ايتدى گۆزۈمدىن، آخان ستاره كىمى،
خيالدا، خاطىرەلردىن ھىمىشە سۆز قالدى.
آخان ستاره دئىيلدى، كۆچەن بهاريمىدى،
گۆزۈمدىن ايتسەدە، دايم يولوندا گۆز قالدى.
چوخ ايستەدىم داليسىنجا قاچام، دئىمەم: گىتمە!
دزىمدە اولمادى طاقت، دىلىمدە سۆز قالدى.
منىم دە آرزى نھالىم ياز اولدو دىرچلدى،
ولى آچىلمادى ھرگىز، شكوفەسىز قالدى.
غم ائتمە، داملا داماركن ايتەر، باتار، «ناظر»!
دنىز، دنىز دوغولوبدور؛ دنىز، دنىز قالدى.

«يَا رَبِّ سَأَلْتَهُ يَوْمًا وَقَدْ سَأَلْتُ»
 «أَيْنَ الطَّرِيقِ بِحَمَامِ الْمِنْجَابِ»
 عرب شاعری

انتظار

منیم کیمی باشی سئودالی یاردان دویماز،
 دوداغی نغمه‌لی بولبول باہاردان دویماز.
 محالدیر قویام آلدن او زولفی افشانین،
 کی ذوق اہلی رها آبشاردان دویماز.
 بیلنمیرہم ندیر علت! دوداغین اوپدوکجه،
 کونول اولعلی لب ابداردان دویماز.
 گوزہ‌للیک عاشیغییام، عشوہ‌لر خریداری،
 بثلیم بوکولسه، گوزوم سئیر یاردان دویماز.
 کیم ایچسه باده اونون چشم مئی گساریندان،
 الی قیام قیامت خوماردان دویماز.
 عجب بلادی، بو سئودا، غریبه درددی بو عشق،
 دوشهن بو درده داها آہ و زاردن دویماز.
 ائله اوتہرگی باخیشلار بیخار کونول ائوینی -
 کی گوز اولونجه باخار، انتظاردان دویماز.
 دئدیم: قوجالدی حایف «ناظر»ین باخیب گولدو،
 دئدی: - قوجالسادا، شاعیر، نیگاردان دویماز.

رسام

رسام! آل الہ قلمی بیر نیگار چک،
 ساغ - سول چیگیئلرینده ایکی آبشار چک.
 بنزه تگیلن مارال گوزونه نازلی گوزلرین،
 غماز چک، بلای جهان چک، خومار چک.
 قاشین کمان، دوداغینی گول، آی عازرینی،
 زولفون کمننا. عشق کیمی تابدار چک.
 بیر سود گولو مجسم ائله آغ بوخاغینی،
 شیرین دوداغینی چکبین، آبدار چک.
 قدین اوجا، دانیشماسین آز، کوسمه سین اوزون،
 جورون آغیر، جفالرینی بی شمار چک.
 رنگ خیالیله بویا قاب قاره خالینی،
 اقلیم آفتابده بیر شام تار چک.
 باد صبا آچاندا اونون بند زولفونو،
 دشت تختن غزالینا باخ، مشکبار چک.
 گیزلین چک آشنالرینه سالسا بیر نظر،
 آمار قیب ایله گولوشون آشکار چک.

یلدا کیمی اوزالتسان اوزالت شام ہیجربنی،
 وصلین چکنده حسرتیله، انتظار چک.
 القصه، سوسن و سمن و یاس و لاله دن،
 باغ خلق ائله، بهشت یاراد، لاله زار چک.
 قوربان اولوم او معجزه گر قابیل آلله
 بیر گوشه ده منیم کیمی بیر دلفگار چک.
 ساپ ساری رنگ ایله اوزونو زعفران کیمی،
 ابر بهاره باخ، گوزونو اشکیار چک.
 یار دامینده آللربنی التماسده،
 بیر ظولمولر یورولموشو، بیر ظولمکار چک.
 شمع جمالینا اونو گزدر طوافده،
 پروانه تک کول اولماق او چون بیقرار چک.
 اولسا، باشیندا ساچلارینی سایان ائله،
 بیر بنده نحیف ایله بیر شهریار چک.
 القصه سال نظر هم اونا، هم ده «ناظر»-
 بیر تابلودا خزان ایله با هم باهار چک.

قویما آماندی چوخ انتظار منسی

نه بخت، بیخدی، نه طالع، نه روزگار منی،
 بو حاله سالمادی الأجنفای یار منی.
 منه حریت دئییلدی، نه یئل، نه سئل، نه فلک،
 گورون بیخیب نئجه راحت او ظولمکار منی!
 نه محنته باش ایهردیم، نه غصه‌یه، نه غمه،
 او بیله قدیمی بوکدو، او ائتدی زار منی.
 دئدیم کی: چاره‌سیز اولسام، او چاره‌ساز اولاجاق،
 ائدهر بو جور نه بیلیردیم غمه دوچار منی.
 دوش اوسته زیوریدیم، دائماً ال اوسته عزیز،
 آیاقلار آلتدا او ائتدی، ذلیل و خوار منی.
 اوتونده باغ و چمنده هزار دستان تک،
 سئوهردی قونچا منی، گول منی، بهار منی.
 گلنده شوره جوشاندا ترانه سینه‌مده،
 باساردی باغربنا سوسن، اوپه‌ردی نار منی.
 دولاندا گولشن طبعیم شکوفه‌یه، چیچه‌یه،
 ائده‌ردی غونچالی گوزلر شکوفه بار منی.

ایچهردی بیرجه ایچیم کیم شراب شعرمدن،
 دئیهردی: هئی! یئنه مئی وئر یخییر خومار منی.
 مگر دویاردی گوزوم سئیر سرو و سوسندن،
 مگر یوراردی نئی و چنگ و عود و تار منی.
 نه ثروته باش ایهردیم، نه زیوره، نه زره،
 صمیمی گوزلر ائدهردی فقط شیکار منی.
 همیشه جمعه شمع و همیشه صدر^(۱) ده بدر^(۲)،
 نه خوش یاراتمیشیدی، حی کردگار منی!
 نه هنج ساناردیم اولار نوشلر بدل نیشه،
 نه فیکر ائدهردیم ائدهر غصه لر فگار^(۳) منی.
 خوشا! خوشا! او زمانلار کی، ائیله ییردی قضا،
 مراد مرکبیین اوستونه سوار منی.
 خوشا، خوشا او زمانلار کی، ائیله ییردی قدهر،
 او غورلو بختیم ایله شاد و بختیار منی.
 خوشا! خوشا! او زمانلار هم آشنا، هم غیر،
 بو بختیار بیلردی، او کامکار منی.
 خوشا! خوشا! او زمانلار کی کامه چاتماقدا،
 نه مثیل آتاردی، نه رغبت، نه اقتدار منی.
 غریبه غافیل ایدیم، آه! بیلمه میشدیم آه!
 کی بیر زمان آتاجاق گوزدن اعتبار منی.

۱- صدر = مجلسین یوخاری باشی دئمکدیر.

۲- بدر = اون دورد گنجه لیک آی. ۳- فگار = غملی.

بوگون او گزندو الہی، کی مانجاناقلاردا!
گاہ اہل کینہ، سیخیر، گاہ روزگار منی.
گہی اورہک چابالیر، گاہ نفس دوشور تنگہ،
گاہ ازلدورور قوجالیق، گاہ بوغور فشار منی.
توتور نہ طالع الیمدن، نہ بخت اولوریاریم،
سنویر نہ تاب و تحمل، نہ اختیار منی.
تاپان کیمی غم محنت، تاپیر چانیمدا قرار،
گورنده صبریلہ و طاقت. اندیر فرار منی
امود قدم بہ قدم ہی اوزافلاشیر گوزدن،
انشیر، دثشیر، داغیدیر، عجز و انکسار منی.
جانیم بوغازیما یثندی، اجل یثیش داده!
یورولموشام داها قریما چوخ انتظار منی.

یازدیم

«نزهت تبریزی نین بیر شعرینه جواب»

شاعیریم! قصه می من غصه لی عنوان ایله یازدیم،
 سۆزومو پرده ده بیر سئوگیلی جانان ایله یازدیم.
 گاه زلیخا کیمی پرده گۆتوروب اورتولو سیرّی،
 حوسن محبوسى اولان یوسف کنعان ایله یازدیم.
 گاه هُدُهد کیمی الهام آلاق، سئیر و سفردن،
 شوکت دولت بیلقیسی سلیمان ایله یازدیم.
 گاه شیرینیمه ال تاپماق اوچون داغلاری یاردیم،
 دردیمی داغدا گزه ن بیر ده لی جئیران ایله یازدیم.
 گاه مجنون کیمی لئبلا دئیهرک، چؤللری گزدیم،
 عشق اسرارینی گنجینه و دیوان ایله یازدیم.
 گاه دوداقلاردا بیان غم عشق اولمادی مومکون،
 الی قولتوقدا دوروب دیده گریان ایله یازدیم.
 قورودو چشمه چشمیمده اگر جوهر اشکیم.
 قلمی آلدیم اله، جوهر بی جان ایله یازدیم.
 هر بیر عنوانی بو گۆزلرده کی یاش ایله یازسام،
 وطن عنوانینی باغریمدکی آل قان ایله یازدیم.
 قونچانین باغری اولوب قان، دوداغین آچماماغیندان،
 من بو سیرّی او گولوستاندا کی باغبان ایله یازدیم.
 اوخودوم شعرینی «وارلیق» دا، گۆزهل شاعیر تبریز!
 بو نئجه بیتى سنه حال پریشان ایله یازدیم.

ناخیشلی قالی

شمیمی یاسمنہ، آل یاناغی لالہ بہ بنزہر،
 دو راغی مرجانا، زولفو اوزون شلالہ بہ بنزہر.
 جوشاندا دالغالی دریا کیمی گوزونده باخیشلار،
 گوزو شراب ایله لبریز اولان پیالہ بہ بنزہر.
 ائدہندہ اینجہ خیالیم غزل دیارینی ترسیم،
 دئیہر: یاشیل ایپک اوستہ گزہن غزالہ بہ بنزہر.
 بوخاقی سود گولونہ، آغ بوغازی جام - بولورہ،
 بویو صنوبرہ، خطی آی اوستہ ہالہ بہ بنزہر.
 گوزہل شماییلینہ بیر بہ بیر سالاندا نظارہ،
 خیال الی ایله توخونموش ناخیشلی قالی بہ بنزہر.
 دو یاندا لعلیسی ناظر سنوینجدن آخان اشگی،
 سوزہن اولالہ لر اوستن ماراقلی ژالہ بہ بنزہر.

هیجران

سؤیله دی: هیجران چتیندیر؟ یاکی، ترک جان چتین؟
 سؤیله دیم: جانیم سنه قوریان اولما، هیجران چتین.
 سنله هر گون مین جه یول جان وئرمک آساندیر منه،
 اما سنسیز اولسم، عزرائیله وئره م جان چتین.
 بیر به بیر هر محنتی هر دردی ائتدیم امتحان،
 گورمه دیم هئچ محنتی، هئچ دردی هیجراندان چتین.
 آغلادیم: وصلینله گل! هیجرانه درمان ائیله یه ک،
 گولدو کی: بو درده لقمانلار ائدر درمان چتین.
 تاگوزو غمازدیر، تا قاشلاری آشوبگر،
 ائیله رم من سر عشقی سینهدنه پنهان چتین.
 خال قارا، گوزلر قارا، ساچلار قارا، قاشلار قارا،
 بیر قوشون کفار ایله الدهه قالا ایمان، چتین.
 هر وصالین «ناظر» شیرینلیگی هیجراندا دیر،
 اولماسا هیجران بیله ر یار قدرینی، اینسان چتین.

اولا بیلمز

کیم عشق اودونا یانسا گولوم، شاد اولا بیلمز؛
سودالی اوره ک غصّه دن آزاد اولا بیلمز.
چوخ داهی لری خانه خراب ائله دی سئودا،
بیر داملا بو مثیدن ایچهن آباد اولا بیلمز.
کیم ائتمه دی شیرین لبینه عهدینی مؤحکم،
مین کرکی وورا باشینا، فرهاد اولا بیلمز.
یارین یادینی یاد ائله، یاد ائله مه یادی،
یادین یادینی یاد ائله یین یاد اولا بیلمز.
آلقیش سنه «ناظر» غزلین دورّ و گوهر دیر،
هر کیمده بئله طبع خداداد اولا بیلمز.

دوزلو شرفخانه

داغلا دیم عشق اودونا، سینه می پروانه کیمی،
 هله ده جانانه سانیر، عشقیمی افسانه کیمی.
 اوکی اوز یارینا بیگانه دی، بیگانه یه یار،
 دئییرم: کاش منی ده فرض ائده بیگانه کیمی.
 آی آمان، بیر گوزلین گوزلرینه دوشدو گوزوم،
 کی منی سالدی بئله چؤللره دیوانه کیمی.
 باغلا دیم اوندا کی پیمانیمی شیرین لبینه،
 دوشموشم الدن اله، باده لی پیمانه کیمی.
 سینه مه هر باخیشی تیری وورور تیر اوستن،
 قلبیمی هر گولوشو شان، شان ائدیر، شانه کیمی.
 نه اومود وار کی، چاتا وصلینه دیوانه کونول،
 نه دوزوم وار کی، دوزهم هیجرینه فرزانه کیمی.
 عشقیمین دفتربین اولی ده شیرینسه،
 دالیسی غصه لی بیر قصه دی پایانه کیمی (۱).
 من گونئی وورغونویام هر گئجه نی صوبحه قدهر،
 آلهرم گوز یاشیمی دامنه دوردانه کیمی.
 گزمیشم هر نه قدهر اولکه لری، گورمه میشم،
 نازلی "تبریز" کیمی، دوزلو شرفخانه کیمی.

نازندہ ایرانیم

سؤیلہ دی: دونیادہ یوخدور نیزہ مزگانیم کیمی،
 سؤیلہ دیم: یوخدور اونا آماج اولان، جانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: اولدوزلار ایچره ماه رخشاندیر اوزوم،
 سؤیلہ دیم: عیناً منیم بو اشگی رخشانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: هر کیم گوره، لعل لب خندانیمی،
 سؤیلہ دیم: باغری اولار چاک، گریبانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: باد صبا افشان آندہ زولفومو،
 سؤیلہ دیم: تیرهر اوره کله، قلب لرزانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: قاشیم کماندیر، راز عشقیمدیر نھان،
 سؤیلہ دیم: خم قدیم ایله، آه پنهانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: ساچلاریمی بیر گون پریشان ائیلہسم؟
 سؤیلہ دیم: عالم اولار حال پریشانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: بیر آز جادا صھبای عشقیمدن دانیش،
 سؤیلہ دیم: هر عضوده جاری ایلوب جانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: سؤیلہ گوروم، هیچرانی آلاہ نئیلہ سین؟
 سؤیلہ دیم: بیخسین ائوین، بو قلب ویرانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: سن مھریمی قلبیندہ بسله رسن نئجه؟
 سؤیلہ دیم: گؤزلردہ کی یاقوت و مرجانیم کیمی.
 سؤیلہ دی: هنج یشردہ بوخ "ناظر" کیمی شیرین سخن،
 سؤیلہ دیم: یارا اولما وار، نازندہ ایرانیم کیم؟

عشق الیفباسی

ایمدن صبریمی آلدی، آیاقدان سالدی سئوداسی،
 باشیمدان چیخماییر، نئیلییم، او دلدارین تمناسی.
 اومار هرکس اونون سورسا، دوداغیندان سوزهن بالی،
 تومار هرگوز، اونون دورسا اونونده قد رعناسی.
 هانی بیر بئیلہ نورسته؟ بویو بسته، تئلی دسته،
 ائدن عشاقی (۱) دلخسته، لب لعل شکر زاسی (۲).
 طبیبم سوردو دردیمدن دئدیم: سئودالیام نئیلییم؟
 دئدی: چاره ن مدارادیر بو دردین یوخ مداواسی.
 دئدیم: یاز دلبریم گل سین آلولو سینہ می گورسون،
 ووروب اود ائیلہ کی دؤندهردی آتسگاهه سئوداسی.
 قراره، صبره وتابه اولموشام بیگانه خطیندن،
 تباہ اوللام ایمدن توتماسا، خال دل آراسی.
 خرمان اولسا، گولزار محبتده الیف قدی،
 صف اندر صف اولار محو تماشا، عشق الیفباسی.
 اینان جنتده ده بئیلہ صفالی گولعذار اولماز،
 قیزیل گول تک اولا عطری. صنوبر تک تماشاسی.
 اونون هر تار زولفوندن، آسیلمیش مین کؤنول بیردن،
 فقط «ناظر» دئیل بولبول کیمی گولشنده شئیداسی.
 او شیرین لب نگاره کیم منیم تک بیر نظر سالدی،
 پریشان زلفوتک آخیر پریشان اولدو دونیاسی.

یالان یازدی

گوزونون کاتیبی سینہ مدہ منیم،
عشقینی حشره دک قالان یازدی.
او بلا قدینی، رها ساچینی،
عاشینی غملره سالان یازدی.
گوزونو، قاشینی، یاناقلارینی،
اٹولری ائیلہ یین تالان یازدی.
سوردو هر کیم او بال دوداغیندان،
دئدی: ایمانیمی آلان یازدی.
بیر بئله تورکو ترک ائدەر «ناظر»؟
یازدی کیم ترک ائدەر، یالان یازدی.

نصیب

نہ شادلیقدان، بَہرلندیم، نہ کام آلدیم جوانلیقدان،
 بئزیکدیم، تنگہ گلدیم بو بَہرسیز زندگانلیقدان۔
 اومودسوزلوق بیابانیندا اوخلانمیش شیکازام من،
 اجل تئزگل، بو سرگردانی قورتار یاری جانلیقدان۔
 دولاننام چؤلده آوارہ، اورہ ک یارہ، جیگر پارہ،
 تاپلمیر دردیمہ چارہ، یورولدوم باغریقانلیقدان۔
 گیلئیلیک ائتمہرم ہنچ یترده بختیمدن، کی بختیم دہ -
 منیم تک ال - آیاغی باغلانیبیدیر ناتوانلیقدان۔
 ائلہ دہشتلی بیر توفان دوشوبدور بو بیابانہ،
 کی اصلاً قوردولا اینسانی سئجمیر گؤز، قارانلیقدان۔
 ندہندیر بیلیمیرم آلاہ! دیلک لر گولستانیندا،
 بوداقدا قونچالار بیرجیر سولور ناکامرنلیقدان۔
 گولستان خستہ، بولبول خستہ، سونبول خستہ، گول خستہ،
 او ائو بریاد ائدہن بایقوش دا دویمور نوحہ خوانلیقدان۔
 بوتون باغ و چمن اود توتدو، الوان گوللریم یاندی،
 نصیبیم بیر اوووج کول اولدو یالئیز باغانلیقدان۔
 تعجب ائیلہمہ «ناظر»! ادب مولکونده اشعارین،
 گؤزوندن چاغلایان یاش تک، آخار داییم روانلیقدان۔

غوغالی دنیا

یا گوزہل رخسارینی آی تک هویدا ائتمہ سین،
 یا یازیق عاشیقلری، هر یترده رسوا ائتمہ سین.
 یا جنون زنجیرینی بوینومدان آجدیرسین منیم،
 یا دئسم، مجنونونام هئچ یاندا، حاشا ائتمسین^(۱).
 باغیریمی یا دلہمہ سین غافیل گزہن آہو کیمی،
 یا دوشوب بیر گوشہ دہ اولسہم، تماشا ائتمہ سین.
 یالبی اؤیرہ تمہ سین پنہان ائدم جان سیرینی،
 یاکی پنہان سیریمی گولدوکجہ، افشا ائتمہ سین.
 وارسا، بو ہجران طاقت سوزہ درمان ائیلہ سین،
 یوخسا، اولدورسون، ملامتدہن محابا^(۲) ائتمہ سین.
 «ناظر» عشقین عجب غوغالی بیر دونیاسی وار،
 حقّی وار سود آختاران عشقیلہ سودا^(۳) ائتمہ سین.

۱- حاشا ائتمہ سین = منکر اولماسین، دانماسین.

۲- محابا = قورخو، خوف.

۳- سودا = آل - وئر، معاملہ - سود = منفعت.

خاطیرہ

قوراندا خاطیرہ سی آشیانہ سینہ مدہ،
 وورار دوبارہ جوانلیق جوانہ سینہ مدہ۔
 یادیمادوشجک او خوش لحظہ لر، شیرین آنلار،
 اولار شلالہ تک (۱) اشگیم روانہ سینہ مدہ۔
 کۆنول باغیندا ائده نده دوداغینی تصویر،
 چکرلر اودلو هوسلر زیانہ سینہ مدہ۔
 عزیزدیر منہ عشقی صدفده اینجی کیمی،
 اودورکی بسله میشم، عاشقانه سینہ مدہ۔
 نولار، نولار؟ یاز اولایدی دوبارہ شور ایله،
 گلیب، قونوب، اوخویاردی ترانہ سینہ مدہ۔
 اینان کی، اونسوز اولاندان بو دۆزمه یه ن اوره بییم،
 توتور اوشاق کیمی هرگون، بهانه سینہ مدہ۔
 سوروشسالار: نییه قدین کمان اولوب «ناظر»؟!
 دئیین کی: عشق اوخواتتدی کمانه سینہ مدہ۔

یازیب

هر قدهر عَشوه و ناز اولسا قلم یاره یازیب،
 هر قدهر سوز و گداز اولسا، من زاره یازیب.
 هارادا وار قهر و ادا، جور و جفا دونیاده،
 هامیسین یاره و ثریب، سینهلری یاره یازیب.
 ساجینی، قاش گؤزونو قاره چکیب لئیلانین،
 قیسی مجنون ائبله ییب، طالعینی قاره یازیب.
 سرو تک قامت دلداری خرامان ائله ییب،
 خجیل عاشیقلری منصور کیمی داره یازیب.
 او زمان دلشده لر بختی نگونسار اولدو،
 کی اوره ک سیرینی اول زولف نگونساره یازیب.
 نئيله مک، چاره ندیر؟ یازی یازان اولدن،
 گولو زیبا یارادیب، بولبولو بیچاره یازیب.
 الوان الوان گول آچار کیم نه بیلر گلشنده،
 نیه مستانه لیگی نرگس خماره یازیب؟
 «ناظر» اهل نظر شن یاشاماز عالمده،
 اونلاری کلک قضا^(۱) دریدر آواره یازیب.

کیم نہ دئییر عؤمروم بیتیب؟

اوج آلان قارتال کیمی، گؤیلر مکانیمدیر منیم،
 ذیروہلر عنقاسییم، قاف آشیانیمدیر منیم.
 من او داغ قلبینده گیزلنمیش آلولار کانییام،
 خشمه گلسم گؤزلریم آتشفشانیمدیر منیم.
 دالغالار ساللار کیمی سرت اولسالار، قورخوم نہ دیر؟
 بیر یورولماز قایقم، حق بادبانیمدیر منیم.
 چاغلایان، سیلر کیمی، گؤز یاشیمین وار جوششی،
 آتشین وولقان کیمی آه نھانیمدیر منیم.
 وحشتیم یوخ، اودلار ایچره یاخسالار نمرودیلر،
 بت یئخان ابراھیم اود گولستانیمدیر منیم.
 قوی منہ دوشمن یاخیب تھمت، یاراتسین افترا،
 یوخسا، بوندان غیرى دوشماندان گومانیمدیر منیم؟!
 چیرپینار داییم اوره ک سینہ مدہ ایران عشقینہ،
 بو گؤزہل اولکھ بیلین روح و روانیمدیر منیم.

پارچا پارچا دوغرانام، یوردومدان آیریلماز کونول،
 نازلی آذربایجان معنادہ جانیمدیر منیم.
 ایمرم باش هئج، زامان عفریت، استبدادہ من،
 اصل حریت بویوک بیر آرمانیمدیر منیم.
 قویمارام زنجیر استعمارہ قوللار باغلانا،
 شاہیدیم تاریخدہ «ستارخان» یمدیر منیم.
 سئل جوشا، توفان قویا، شمشک شاخا دیسکینمہرم،
 آذرستان اوغلو یام غیرت نشانیمدیر منیم.
 «ناظر» سم اشعاریمما زینت و ثرن جوهر دئییل،
 بلکه جانیمدان توتان سرچشمہ، قانیمدیر منیم.
 بیر زامان، سولسام دا ریشہمدن بیتر مینلرجه گول،
 کیم دئییر: عومروم بیتیب، کؤچمک زمانیمدیر، منیم؟

دیلیمی کسمہ

گولوم، بو قدر منی خوار ائتمہ، خار کیمی،
 یارالیام، یاراما مرہم ائیلہ، یار کیمی.
 بیر عؤمر غمکش و غمخوار روزگار ائلہ دین،
 آماندی قامتیمی بوکمه، روزگار کیمی.
 بلاکش ائیلہ مسین ائیلہ اختیارین وار،
 گوزوندن آتما فقط صبر و اختیار کیمی.
 نہ قدری سینہ مه ووردون اوخ اوستن اوخ، سؤز یوخ.
 باری سوراغیما گل، اوخلانان شیکار کیمی.
 باشیمی کس، جانیمی آل، قانادیمی سیندیر،
 دیلیمی کسمہ قوی اولسم اولوم هزار کیمی.
 یاش اولدو ال ساته گیم آل بویالی اشگیمدهن،
 الینده جام لبالب توتان خو مار کیمی.
 چوخ انتظار چکیب، بیلمه میشدیم ائو داغیدان،
 جهاندا اولمازیمیش، صبر و انتظار کیمی.
 نولار کی؟ نازیلہ بیر گون بو باغلی پنجره نی،
 گولہ، گولہ آچاسان صبح نو بهار کیمی.
 اوره ک دیارینی سرشار شوق و شور ائده سن،
 چیچکلی بوته کیمی، گوللو شاخسار کیمی.
 قوجاقلا شیب یاشایاق قول بویون، یاشیل، باهم،
 عطیرلی سوسن ایله بویلانان چینار کیم.
 او مئی سوزن باخیشیندیر کی «ناظر» زاری
 ائلہ دی شہرہ هر شهر، شهر یار کیمی.

سینق یتلکن

بوغولموش سینہده قات قات قالانمیش موشگولوم واردیر،
 کیمه اظهار ائدیم یارب کی، باغلانمیش دلیم واردیر؟
 سوزارمیش فونچایام مین حین ماراقلی نوبهار اولسا،
 منیم هرگز اوزوم گولمه ز، اوره کده نیسگیلیم واردیر.
 سینق یتلکن کیمی طوفانلی عمان ایچره سرگردان،
 نه بیرئل قالخیر ایمداده، نه اؤنده ساحیلیم واردیر.
 یادیرغانمیش اومودلاردان آسيلمیش تاره تیمثالهم^(۱)،
 کی هیسلی، توزلو تاریمدا بمیم توخدور، زلیم واردیر.
 نه قارداشدان وفاگورودوم، نه یولداشدان، نه سیرداشدان،
 وفاسیز آرخا داشلاردان، بوکولموش بیر بثلیم واردیر.
 فلکدن هرکسه بیر سئوگیلی دونیاده پای دوشدو،
 منیمده دردلی سینهمده غم آدلی سئوگیلیم واردیر.
 دؤننده ایل فرحلندیم کی، شوکر آلاسه ایل دؤندو،
 ولی گوردوم کی، قارشیمدا هر ایلدن پیس ایلیم واردیر.
 ضیافتخانه^(۲) دنیا، بئله فرش اولموش اولدن،
 بیر ائوده یوز ایپک قالی، بیر ائوده بیر کیلیم واردیر.
 او دور «ناظر» حقیقتده، دهلی دونیایه آلدانماز،
 نه قدری بو جهاندا صاحب عقل سلیم واردیر.

آختارما

اورہ کدہ ایشلہ یں درده، دولانما، چاره آختارما!
 منیم یارہم کیمی ہنچ بیر اورہ کدہ یارہ آختارما!
 بیتہر ہر بیر یارا آما اورہ کلر یارہ سی بیتہمز،
 بو درد لاعلاجہ ہنچ طبیبدن چاره آختارما!
 اولومدن نوشدارو گلسدہ، سہرابی قورتالماز،
 ساغالماق، آشنادن زہر ایچہن بیمارہ آختارما!
 گر ایستیرسن بیخا بالتا یثرہ سرو سرافرازی،
 اوزوندن دستہ سال، بیہودہ آہن پارہ^(۱) آختارما!
 منی ہیچکس بیخانماززدی، ولی بیر آشنا بیخدی،
 عزیزیم باشقا بیر ایضاح بو گفتارہ آختارما!
 وفا ائتدیم جفا گوردوم، عدونی آشنا گوردوم،
 صفانی کیمیا گوردوم؛ گزیب، بیچارہ آختارما!

زمانہ فیتہ سی

منی مبتلا ائدہ نندن غم عشقہ نازلی یاریم،
 نہ قالب الیمدہ صبریم، نہ اورہ کدہ اختیاریم۔
 گوزونہ گوزوم دوشندہن، اورہ بیم دؤنوبدو قانہ،
 قارا ساچلارین گورندہن، قارالبیدی روزگاریم۔
 او چیخاندا سئیرہ آی تک، الہ نیر گوزومدن اولدوز،
 اولبیین ائدندہ خندان، چیچہ یہ دولور بہاریم۔
 ائلہ دالبادال سوزہر مئی، او خُم لبالبیندن،
 کی ایچن دئیہر: باشیمدان، چیخاجاق ہاچان خوماریم؟
 ہانی بئیلہ نازدانہ، بئلہ فتنہ زمانہ؟!
 کی الیندن آسمانہ، چیخا داییم آہ و زاریم۔
 ہانی بئیلہ زولفو دستہ، بویو بستہ، آغزی پوستہ؟
 کی وورا اوخو اوخ اوستہ، یانا قلب داغداریم۔
 جانیمی شرارہ یاخدی، دایانیب اوزاقدا باخدی،
 باخیبان منیمدہ آخدی، اوزہ اشگ پر شراریم۔
 دئدیم: آہ! یاندی سینہم، دئدی: دورمادورما سؤندور۔
 اودو سؤندورہ ریدئدیم: نہ؟ دئدی: لعل ابدالاریم۔

ششلی سحر

جانیمی دئدیم: یاخار، نه؟ دئدی: آتش محبت،
 ائویمی دئدیم: بیخار، نه؟ دئدی: عشق جانشکاریم.
 منی دردلره نه سالدی؟ دئدی: چشم و خط و خالیم.
 تب و تابه سؤیله دیم: - نه؟ دئدی: زولفی تابداریم.
 اوزون ائيله چاره یارب، داها قالماییب اوره کده،
 نه وصالینا امیدیم، نه فراقینا قراریم.
 اوره بیم چوخ ایسته بیردی ائده سیر عشقی پنهان،
 ولی سالدی آشکاره، ایکی چشم اشگباریم.
 گنججه صبحه دک گوزومدن، اوزه شمع تک آخار یاش،
 کی سحر دریچه سیندن، گوله گون کیمی نیگاریم.
 دئیین او حبیبه سالما، بئله «ناظر»ی نظردن،
 اولورم، آماندی قویما، اوله گوزده انتظاریم.

بیر گئجہ قال، گئسن گئت

دنمیرم گئتمہ، منیم فیکریمہ قال، گئسن گئت.
 مارالبم گل، یازیغام، جانیمی آل، گئسن گئت.
 سئوگیسیز، سئوگیلیسیز سینه نہ لازیمدی منہ؟
 گل بو بوش شیشہ نی آل، داشلارا چال، گئسن گئت.
 بدنظر پورتلہ بہرہ رای فوزو، قوربانین اولوم،
 گوز نظر تک قولومو بوینونا سال، گئسن گئت.
 ایندی کی ای گوزو گوئیچک، منی ترک ائتمہ لیسن!
 بیر قایت باخ دالبیا، مثل مارال گئسن گئت.
 آل، منیم سینه ده بیر قیرمیزی مرجانیم وار،
 آس گیلان بوینونا، بوینوندا مدال گئسن گئت.
 گوز ائوین آینه بندان ائله دیم اشکیملہ،
 باری گل، بوردا قوناق بیر گئجہ قال گئسن گئت.
 گوزہ لیم، «ناظرہ» سنسیز یاشاماق فاجعہ دیر!
 رحم ائله، رحم ائله، گل جانیمی آل، گئسن گئت.

دارونداریم عشقیندیر

عؤمور بالدان شیرین بیر بلله دیر، دلدار اولان یرده.
 زهرلی دامالاردیر حسرت دیدار اولان یرده.
 ندن کام آلماسین دلداه لر شیرین دوداغیندان؟!
 کیم ائتمز میل شکر، لعل شکر بار اولان یرده؟
 آمادیر قویما دارد ا بوندان آرتیق خیل عشاقی،
 کی قوزغون اوینایار اصلانه میدان دار اولان یرده.
 سوزارمیش شمع تک بیر آه ایله قلبیم اوله ر سنسیز،
 ولی گوز یاشلاریم وولقان اولار سن یار اولان یرده.
 سینه مده بسله رم جانیم کیمی مین عالمین دردین،
 سنین بیر یول او دلبر گوزلرین دلدار اولان یرده.
 منم هر پرده ده مین ماهنی گلدن ساز ائدن بولبول،
 قفس ده اؤتموشم عؤمروم بویو، گلزار اولان یرده.
 بهار اولدو نندن بس؟ بو سازاقدان قارسیلان بختیم،
 دوباره یوخلادی، باد صبا بیدار اولان یرده؟
 گولوم کس باشیمی، یار سینه می، آل جانیمی، آما!
 آماندیر اهل عشقی ائتمه خوار، اغیار اولان یرده!
 عزیزیم! «ناظرین»- بین دار و نداری تکجه عشقیندیر،
 اونو دا سن دئسن، قوربان ائده ر، ناچار اولان یرده.

منیم جئیرانیم

نیازیم غیره یوخدور، دلبر جانان اولان یرده،
 نه حاجت شمعہ وار، خورشید نور افشان اولان یرده.
 دانشما قونچادان، گولدن، سوز آچما قند و شگردن،
 منیم دلداریمین شیرین لبی خندان اولان یرده.
 نه یاز افسانہ لئیلاڈن، نہ صحبت ائیلہ شیریندن،
 منیم جئیرانیمین آی حوسنونه حئیران اولان یرده.
 نہ عاقیل لرکی اود توتدو، کول اولدو بیر کیچیک قوردان،
 اماندیر، دورمایین عشق آتشی وولتان اولان یرده.
 دئمہ دونیادہ هر درددن چتیندیر آیریلیق دردی،
 وصال آسان اولار، تسلیم جان آسان اولان یرده.
 دئیین جانانیمہ بسدیر، داها اغیاردان ال چک،
 نہ حاجت غیره وار، عالم سنہ قوربان اولان یرده؟
 نظردن «ناظر» سی آتمہ، یادا، بیگانه به ساتما!
 رقیبہ قاش گوز اویناتما، گولوم، ایمکان اولان یرده.

مر تضى على عشقى

عومور قاتارى اؤنومدن كنجير شتاب ايله،
باخيشلاريم قاچير آردينجا اضطراب ايله.
بئله كى باش-گوزومه دن دوشوب، دومان چوكدو،
وداع ائتمه ليم ائيله بيل، شباب ايله.
اجل داليمجا گزير، قورخورام گليب، تاپسين،
اودوركى، رنگ ائديرم باشيمي خضاب ايله (۱)
نه ديلده تاب و توان وار، نه گوزده اشك روان،
غم آتسينده يانير سينه التهاب ايله.
اوره ك دؤيونتولرى مور (۲) كيمي سوموكلريمى،
ائشيره، دئشيره، داغيدير، سعى بى حساب ايله.
هوشوم، باشيم داغيليدير، ملامت ائيله مه بين،
اگر گوزوم سرآبى (۳) چاشيره، سراب ايله (۴).
ائله اولوب ايچهريم شور و شوقدان خالى،
حبيب ده سئجه بيلمير منى حباب ايله.
هميشه دل نگرانم، هميشه آشفته،

۱- حنا ايله بوياماق. ۲- مور = موريانه.

۳- سرآب = سو قيراغى، سو دهنه سى.

۴- سرآب = ايلغيم.

کٹچر دیرہم گونومو دایمماً عذاب ایله.
 طرب بہاری سوووشدو، تعب^(۱) قیسی دوشدو،
 هنوز اوشاق کیمی من اوینورام تراب^(۲) ایله.
 شراب وئرمنه ساقی! بو دردلره هرگز -
 علاج ائیلہ مک اولماز، مگر شراب ایله.
 تَعَلُّ ائیلہ مه هتی - هتی، گتیر پیالہ مئی.
 شرار سینہ می سوندور، شراب ناب ایله
 شراب ناب نہ دیر؟ - مرتضیٰ علی عشقی،
 به جز بو باده دانیشما! من خراب ایله.
 دامیز بوغازیما بیر ڈرہ، تاکی ڈرہ کیمی،
 اوچوب سمایه، اولوم همدم آفتاب ایله.
 دامیز بوغازیما بیر جورعه تا اولوم راحت،
 قویوم ترابه باشی عشق بو تراب ایله.
 حایف کی بیلمه دی «ناظر» جوانلیغین قدرین،
 کٹچیرتدی عومرونو بیہودہ خورد و خراب ایله.

پری لرشہہری

خیال قنادیلا بیر گئجہ اوچدوم،
 قارانلیق، دوماندان گوشہ ساری.
 ہئی اوچدوم، ہئی اوچدوم، یثنہ یوکسلدیم،
 ائلہ کی آیدان دا چئیدیم یوخاری.
 بیر قیزیل چشمہ دہ گوشہ گوردوم،
 کؤینگین چیخاریب، یویونور عوریان.
 ائلہ ییب چیگنینه ساجینی افشان،
 دارایبر ساجینی، قوجامان زامان.
 بیر قدہر باخاراق، سونرا پر آچدیم،
 یثنہ دہ اوج آلیب، اوردان اؤتوشدوم.
 سود یولونو توتوب، چیخدیم یوخاری،
 بیر گؤزل شہرہ آنجاق یئتیشدیم.
 نہ شہر، نہ شہر، ائولر بولوردان،
 تورپاغی زمرد، داشلاری اینجی.
 نہ حاصار واریدی، نہ دووار نہ بورج،
 ہر یاندان دویردوم عشقی، سئوینجی.
 نہ شہر، نہ شہر، چشمہ لر اوستہ،

باغلار تیکلمیشدی جنت سایاغی^(۱)
 هاواسی عطیرلی، گوللری الوان،
 ساحه سی دلنشین، بارلی بوداغی.
 نه شَہر، نه شَہر، سلام۔ جوابلار،
 دو یغولو سوزایله ساز ایدی اوردا.
 نه پاییز واریدی نه سازاق، نه قیش،
 فصیلر چیچکلی یاز ایدی اورادا.
 نه شَہر، نه شَہر، گولون، قونچانین،
 تبسّم جوشوردو دوداقلاریندا.
 صداقت شہلری ماراقلانیردی،
 لالہ نین، نرگیسین یاناقلاریندا.
 نه شَہر، نه شَہر، گوزہل، ماراقلی،
 مؤمن اینسانلارا اویان بیر شَہر.
 خیال گوزگوسونده افلاطین اونو،
 اینجه احساسیله دویان بیر شَہر.
 گوزومو گزدردیم، نه قدر باخدیم،
 نه قودوز قورد گوردوم، نه مغرور پلنگ.
 چاغلاییب جوشاردی سئوگی محبت
 نه بَشَر واریدی، نه سَرَر^(۲)، نه جنگ.
 گوزہل بیر شہر کی، چوخ آرزولادیم،
 من ده بیر قوش کیمی یاشایام اوردا.

۱- جَنَاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ. ۲- شرر= اود، قور.

اوخویام یٚنی بیر حیات ماهنسیین،
 داها فایتمایام بو غملی یوردا،
 آما عبث ایدی بو آرزو افسوس،
 ندن کی، ناگهان بیر شیمشک چاخدی.
 توشلادی دوزمنی، اودلو اوخ کیمی،
 خیال قانادیمی یاندیریدی، یاخدی.
 قانادیم یاناراق اودلو، آلولو،
 آخان اولدوز کیمی گٚری فایتدیم.
 یٚنه ده غصه لر چولغادی منی،
 یٚنه ده بیر عومور محنته باتدیم.
 هردن دوشونورم، دئییرم ایکاش،
 خیالیم گویلره بول آشما یایدی (آچما یایدی).
 گوزه للیک آرایان هوسکار گوزوم،
 پری لر گوزونه ساتاشما یایدی.

قىزلارېم بېلسېن

قىزلارېم، آى قىزلارېم!
 ايشىقلى اولدوزلارېم!
 قولاق وئرىن من يازېم،
 كئچن گونومدن يازېم؟
 شرح ائله بېم حالېمى،
 اوشاقلىق احوالېمى؟
 من ده بېرگون سېز كېمى -
 اوشاق اېدېم، اويناردېم.
 اود، قلبېمده ياناركن
 ساماوار تك قايناردېم.
 آتيلاردېم، دوشهردېم،
 بوزلاردا سوروشهردېم.
 هئچ بېلمزدېم غم ندىر،
 غم ندىر، ماتم ندىر؟
 منېم آتام مرد اېدى،
 دوشمنى نامرد اېدى؛
 كار - كاسېبا يار اېدى،
 حاققا مدد كار اېدى.
 ظالېم اېله ائشهردى،
 ظولم اېله الله شهردى.
 آنام گوزل، بېر پرى،

یثیملرین یاوری؛
 یوخسوللارین دایاغی،
 محبتین اوجاغی،
 عصریمیزین مریمی،
 کندیمیزیم «اٹل غمی» (۱)،
 کرامتین معدنی.
 عطوفتین خرمنی؛
 عصمتی زہراکیمی،
 رأفتی دریاکیمی؛
 اورہ کدہ مین غصہ لر،
 بیلہ ردی چوخ قصہ لر.
 ہردن قوش تک اوچاردیم،
 سینہ سینہ قوناردیم.
 منہ ناغیل دئیہ ردی،
 اوغلوم آیل! دئیہ ردی.
 اونوتامارام ہنچ زامان-
 اونون شیرین سؤزلہ رین.
 آنلایان آنجاق بیلہ ر،
 درین - درین سؤزلہ رین:
 - « بیر اینہ بییم واریدی،

په یه ده یثری داریدی.
چیخارتدیم سووارماغا،
سوروشدو، قئیچی سیندی ..."
هاواخ بیزیم اولکه یه،
یاغیش چوخ آز یاغاردی،
کار - کاسیبین ناله سی،
گو یلره قاوزاناردی.
هر کس اله بیر قاشیق،
بیر دانا جام آلاردی
داغلار اویسته باخاردی،
قاشیق جاما چالاردی.
دولدوراردی گوزلری،
دئیهردی بو سوزلری:

- «چومچه خاتین نه ایسته،
آلاهدان یاغیش ایسته.
قاراداغین بولودو،
یئتیملرین اومودو،
آلاه، بیزه یاغیش وئر!
دئملمیز قورودو».

خالام اوغلو نبی ایدی،

شوخلوق ائتمک دبی ایدی.
 خورلارا خور باخارکن،
 خائینه اجنبی ایدی.
 عمّه قیزیم «پرنساء»
 سرو و صنوبر نساء
 ارمنی بادیمجانلی (۱) -
 سئومز او سرور نساء
 «تئللی به بییم» خان قیزی،
 خان قیزی، اعیان قیزی.
 طالع ائدو بخته ور،
 دونیادا اوغلان، قیزی.
 «خدیجه خانیم» «تیل» (۲) لی دیر،
 آخ، نه شیرین دیللی دیر.
 دار قفسده تک یاشار،
 گور، نئجه نیسگیللی دیر.
 «شاختا قیزی» خان ننه
 هر سوزو «قوربان سنه».
 قولتوغوندا قورد الی (۳)،

۱- قیرمیزی بادیمجان، گوجه فرنگی.

۲- گونئی ماحالیندا و شرفخانانین شمالیندا بیر کند دیر.

۳- بعضی خسته لری درمان ائتمک اوچون، اونلاری قورد الیه

دیسکیندیره دیلر.

ایستہ مہلی، ستو مہلی .
قاہ قا چکیب، گولہ ردی،
باخیب منہ، دئیہ ردی:
- «رضا بالابیر قوش ایدی،
باغچایا قونوموش ایدی،
کوراوغلو گورموش ایدی
اوخ ابلہ وورموش ایدی ...»

منیم گوزہل یوردومون -
آدی، شرفخانه دیر.
یوردلار هامی بیر یانا،
منیمکی بیر یانہ دیر؛
صدق و صداقتدہ تک،
وفادہ بیر دانہ دیر؛
دونہادا بوخدور تایی،
اؤلکدہ فرزاندہ دیر؛
دوشمنہ بیگانہ کن،
دوستلارا مرداندہ دیر.

شرفخانا آدلی دیر،
«شالاح»^(۱) لاری دادلی دیر؛

۱- بیر جور قوہوندور کی، کال ایکن آجی، یثیشندن سونرا شیرین و

گولبه سری، قارپیزی،
 قازیاغیسی، یارپیزی،
 لاله بنیز قیزلاری،
 ضیالی اولدوزلاری،
 ایسته مه لی سئوگیلی،
 بال کیمی شیرین دیلی،
 کند دئمه بین شه هر دیر،
 گوللری، مین ته هر دیر؛
 کرخاناسی، بره سی (۱)،
 داغی، داشی، دره سی،
 گول - چیچه بی، باغچاسی،
 دریاسی، دریاچاسی،
 ناخوشلارا داواسی
 مریضلره شفاسی
 وار پوللوسو، پولسوزو،
 آزدی ولی، یولسوزو.

«حضرتقولو» زونوزلو
 سؤزلری دادلی، دوزلو.
 «میرزاغا» - نین دوکانی،

عطیرلی دیر.

۱- بره = بندر، مقر، گمی بندری و هرنه بین معین زمان دایانان یشری.

اولموش اونون مکانی.
پاریلداری گۆزلری،
دئیهردی بو سۆزلری:

- « آدین نه دیر؟ - حاق علی،
گئت، دارا بیر ساققالی.
چاققالا لعنت چئویر
ائیله دعا باققالی.

آدین نه دیر؟ - میرزادا،
آنلاماز اول دونیادا!
آنلایان حسرت قالار،
دونیادا هر بیر زادا.
آدین نه دیر؟ - اردشیر،
قولاقلارین تربه شیر؛
هاردا اولو بول اولسا
شیلاق آتار میرده شیر.

آدین نه دیر؟ - خان- پاشا،
اویمایارا، یولداشا؛
پول لاری دولدور جیبه،
دونیادا راحت یاشا.

آی حاجی عبدالغنی!
اونو تموسان قبله نی،
کار - کاسییین اوزونه،
آجیق قاپی کیپله نی.

آی، آدی خوش حمیده!
بهره بوخ بو زمی ده
گمی چینین گوزونو،
چیخاریرلار گمیده.

آی، آدی خوش سکینه!
گئتمه سوزون تکینه،
شھین گئتمسه مکتبه،
سن ده اکیل اکینه^(۱)،

آی، آدی خوش خانباچی!
دوغ ایکی اوغلان باچی؛
اکبره کیشدان اویره ت.
اصغره توولانباچی.

آی گوزو جیران باچی،

باخما بٚله قیقاچی،
گیجلیک ایله هیزلیگین
دونیادا بوخ علاجی.

سنده آپولدار کیشی!
بوشلاگیلن ایش میشی
وئرربایا پوللاری
چک کٚفینی یای - قیشی

سارا! سورا! سه‌ریه!
گٚدین دٚین پری‌یه،
پری دٚسین قیزسه
قیزبس دٚسین زری‌یه،
دعا ائده ک قیش چیخا
قار قیرولاری‌یه
هامار، هامار دامالار
آخیب دولا دری‌یه
سٚل کیمی آخا - آخا
ساللاری بیخا - بیخا
دوشمانلاری آپارا
دوستلاریم باخا - باخا

دیل - داماغی چاغ ائله!

اۆزگه يترين باغ ائيله!
 پاييزدا باس قيلهنى (۱)!
 كباب پيشير فيلهنى (۲)!
 اتى، ياغدا چوخ قوورما
 قوورماسان ايلهنى.
 آدام داماخلى ياشار،
 بيلنده هر حيلهنى.
 بير اوره بيم او تايدا،
 «قتى قالاها - قتى قالا.»
 بير اوره بيم بو تايدا
 «قتى قالاها - قتى قالا.»
 سورا (صُغرا) بوغولدو چايدا
 قتى قالاها - قتى قالا.»
 بير قوشوم وار بو بويدا
 قتى قالاها - قتى قالا.»
 بو سۆزلرى فيزلاريم!
 من دئمه سم، ائل دئيه ر.
 اسكندر ين بو ينوزون،
 ائل دئمه سه، يئل دئيه ر.

۱- قيله = قوورما.

۲- فيله = قويونون بويون اتينه دئيلركى، كباب پيشيرمگه ياخشى دير.

«سر خود بر سر آن خاک نهاد
در دم از شوق لقایش جان داد.»

«جامی»

وصال خلوتی

«مرشد کامل ارباب جنون»،
اولان آشفته لثیلا، مجنون.
انشیدیب لثیلی نین اولمک خبرین،
عارضه ائندی روان اشک ترین.
گزدی گوزدن آخاراق قانلی یاشی،
ایبله یه - ایبله یه تورباغی، داشی.
بلکہ ده مدفن لیلاتی بوله،
اوردا دلدار ایله دیدار ایبله یه.
بیر یثره چاتدی کی، یاتدی نفسی،
گوردو قالخیر گوڑیه جان رایحه سی.
بیلدی کی، مرقه جانان اورادیر،
یعنی آرامگه جان اورادیر.
خلوت وصلی مهیا گوزچک،

شہلی سحر

اٹوی خالی، یاری تنہا گورجک،
 عشق دریاسی گلییدیر جوشہ؛
 جان کیمی قبری باسیب آغوشہ.
 امن و آرام تاپیب اوردا اوزون،
 دوداغین قبرہ قویوب، یومدو گوزون،
 لئیلادئی، سسدن دوشدو.
 سانکی بسمل دی^(۱) نفسدن دوشدو.

«هست آیین دوبینی ز هوس

قبله عشق یکی باشد و بس.»

جاسی

قبله گر کدیر بیر اولا

ناز ایله جیلوه لی بیر جانانه،
 بیر سحر قویدو قدم ایوانه.
 اوز قویوب درگهینه عشاقی،
 هامی گۆرمک لیگینین مشتاقی.
 سانکی آی سئیر و تماشایه دوروب،
 باشینا زهره، زحل حلقه ووروب.
 ناگهان بیر قوجایا دوشدو گۆزو،
 دایانیب الدهه عصا، دیلده سۆزو.
 آغاران ساققالا گۆز یاشی آخیر،
 حسرت ایله او پر یسایه باخیر.
 سؤیله بیر: ای سنه قوربان جانیم،
 منه ده بیر نظر ائت، جئیرانیم!
 قوجایام، درد و بلا یورغونویام،
 او آلا گۆزلری نین وورغونویام،
 قامتیم هرچه کماندیر گۆزه لیم.
 سینه م عشقینده جواندیر گۆزه لیم!
 قوجایا باخدی جوان جانانه،
 گوردو عشقینده دئییل مردانه.
 ایسته دی تا بیله عاشق می دیر او؟
 عهد و ایلقارینا صادق می دیر او؟

بارماغین توتدو، اشارت قیلدی،
 قوجانی ائیوانا دعوت قیلدی.
 چونکو ائیوانه قوجا قویدو قدم،
 اوزگه بیر یاری نشان وئردی صنم.
 ناز ایله پوسته‌نی قاتدی شکره،
 دئدی او پیر پیریشان نظره!
 -باشینی قوزاگیلن بیر یوخاری،
 باخ او ائیواندا دوران یاره ساری!
 کی او آیدیر، من اونون بنده‌سی‌یم،
 اولدوزام، حوسنوده شرمندہ‌سی‌یم.
 دلربالیقدا ولو طاقم من،
 اوزوم آما اونا مشتاقم من.
 هانسی عاشیق باخا او دلداره،
 داها باخماز من بی مقداره.
 قوجا تا باخدی او طنزتره،
 ووردو ناگه قوجانی سالدی یثره.
 دئدی: ای هر صنمه ماییل اولان!
 مکتب عشقده ناکامیل اولان!
 بیر نظر عاشیق اگر یاره باخا،
 نجه مومکون داها اغیاره باخا؟!
 کور او گوز هر صنمه ناظر اولار،
 عاشیقین قبله‌سی «ناظر» بیر اولار!

«کہ یارب توبہ کردم توبہ اولیٰ است
زہر کاری کہ غیر از عشق لیلاست.»

جامی

تکجہ لیلامنہ بسدیر

پختہ مجنونہ دندی زاہد خام^(۱):
ای یانان آتش حسرت دہ مدام،
ای دوشہن تاب و تہہ ستودادن!
اودلانان بارقہ لثیلادن^(۲)!
آتش عشق ایلہ یانمیش جانی!
چؤلرین شہرہلی سرگردانی^(۳)!
ای چکہن نوردن ال، ناری توتان!
تانریدان اوز چئویریب، یاری توتان!
عشق ائوین کعبہ مقصود ائیلہ یہن!
اؤزونہ لثیلینی معبود ائیلہ یہن!

۱- پختہ = بیشمیش، خام = بیشمہ میش.

۳- شہرہلی = مشہور.

۲- بارقہ = اود.

ای اولان هر ایکی دونیاسی تباہ^(۱)!
 ائتدیکی جمله خطا جمله گناه!
 اولماییب عشق شریعت ده مُجاز^(۲)،
 عقل حق، جلوه سی دی عشق مجاز
 اوز چشویر بارگه داداره^(۳)!
 توبه ائت آچ آغیز استغفاره^(۴)!
 بلکه تانری سن اوچون بخشش ائده.
 لطفوله جرمینی بخشایش^(۵) ائده.
 آغلادی مجنون ائشیتجک بو سوزو،
 ابر نئیشان^(۶) کیمی دولدوردو گوزو.
 اوزونو توتدو سماواته^(۷) ساری،
 اللرین قوزادی بیردن یوخاری،
 چکدی بیر آه، گلیب داده، دئدی،
 باشلادی ناله و فریاده، دئدی:
 - ای گونو آغ، گئجه نی تار ائله یه ن!
 منی لئیلایه گرفتار ائله یه ن!
 ای یازان یار گوزونه عشوه و ناز!
 عاشقه قسمت ائدن سوز و گداز!

۱- تباہ = پوچ.

۲- مُجاز = جائز. مُجاز = عاریه، غیر حقیقت.

۳- دادار = باغیشلایان آلاه. ۴- استغفار = توبه.

۵- بخشش و بخشایش = باغیشلاماق و باغیشلانماق.

۶- ابر نئیشان = لئیشان بولدو. ۷- سقاوات = گؤیلر.

یاندیران آتش سئودادہ منی!
 باغلايان طرّة لئیلادہ منی!
 ای قیزیل گول لری خندان ائله یه ن!
 بولبولو باغدا غزلخوان ائله یه ن!
 عاشقه عشقی ائده ن شهدروان!
 ایچدیره ن بال یئرینه مجنونان قان!
 بار ایلاها! هامی یا «لا» دئیره م^(۱)،
 بیر فقط لئیلایا «الآ» دئیره م^(۲)
 ایندی کی، یاندی جانیم سئودادہ ن،
 دؤنه بیلیمیر اوره بیم لئیلادہ ن.
 قلبیمی عشقیله، اسدیر یارب!
 تکجه لئیلایا منه بسدیر یارب!

«کاین طلسم بستہ مولاست هین،
 پاسبان کوچہ لیلاست این،»
 مولوی.

مجنونون ایتی اؤپمہ سی

بیرسی گوردوکی، مجنون غریب،
 جان کیمی بیر ایتی آغوشه چکیب.
 گوز یاشیلا یورو ال - اوزونو،
 گاه دوداغینی اؤپور گاه گوزونو.
 گاه نوازش ائله بیر اللرینی.
 گاه الیله داراییر تئلرینی.
 گاه باسیر سینه سینه قارشیلاییر،
 توزونو آماق اوچون گاه یالاییر.
 گاه تومار چکمه ده دیر ال قولونا،
 فیرلانیر گاه ساغینا گاه سولونا.
 دولانیر باشینا پروانه کیمی،
 چکییر آغوشینا دیوانه کیمی.
 دئدی: ای عقلی آتیب، عشقی توتان!
 شرم ائله، شرم ائله آلاهدان اوتان!
 ایتی کافر! ائله آغوش ائله مه،
 حؤکم اسلامی فراموش ائله مه!
 ایت بیئر هر لشی، هر مورداری،
 اونو موردار یارادیب دیر تاری.
 عقلی اولماز سئجه نیک و بدینی

گۆز اؤنونده يالايار مقعدينى (۱)
مؤمن الحاد ايله سازش ائله مهز.
نجس العينه نوازش ائله مهز
چكدى مجنون جيگريندن بير آه،
دئدى: اى مسئله دن ناآگاه!
بو، محبت ائوى نين وارثى دير
ئىلامين درگاهينين حارسى (۲) دير
بو منيم دردلريمه محرمدير،
اولسا جانيم بونا قوربان، كمدير.
دونيانين گر منه وئرسن كۆكونو،
وئرمه رم دونيالارا بير توكونو.
نازلى ئىلانين ايبي بوندان اسير،
اولموشام قوللوغونا بوندان اسير.
بو محبت باغى نين ترگولودور،
بو منيم سئوگيليمه سئوگيلى دير.

۱- مقعد= يان، اوتوراجاق، نشيمنگاه.

۲- حارس= گۆزه تجى، نگهبان.

پلتک لر مکالمه سی

«قائانی شیرازی» دن استقبال

بٚله یازمیشلاکی، بر حسب تصادف بیر گون،
 قوجا، پلتک کیشی نین بیر جوانا دوشدو گوزو.
 دئدی: قو قوربان او اوللام او شه شهلا گوزونه،
 آی آ آغلیقدا به بنزهر آ آ یا گول بنیزی!
 له لطافتده سو سوسن، طه طراوتده سه سرو،
 ما مارالدان غه غزالدان گو گوزهل جست و خیزی.
 گو- گو گورموم قوقو قونسون مه منیم تک سه سنین،
 هه هه هرگز، رورو رو خسارینه، غم غصه توزو.
 یا یاپیش بیر آلیمدن سو سوروش حالیمدان،
 لولو لوطف ائله نظر دن بی بٚله سالمابیزی.
 نوجوان سؤیله دی: سه سن مه منی یانسلیسان؟
 ای به بنزهر دا دایان داشینا چی چیرکین اوزو!
 وو وو ووررام او او اونباندان ائله کارلی تپیک،
 کی گوره رسن قا فارانلیق گجه لر تک گونوزو.
 دئدی: مه من سنی وا والاهی لاغ ائتمه بیرم،
 مه منی ده په په پلتک یارادیب آلا اوزو.
 آ آ آلی، آ آ آلتیمیش، بی بی یئ یئتمیش ایلدیر،
 بو بوجوردور له له لفظیم شاشا شاهیددی یوزو.
 نوجوان سؤیله دی: خا خالقه یوز دفعه شوکور،
 کی، بی بیر جور خه خه خلق ائله دی هر جوفتوموزو.
 مه مه من ده په په پلتک سه سه سن ده پلتک،
 قوی نا «ناظر» بو دلیل ایله یا یازا شعریمیزی.

سحر شہلی

من سحر شہلی یم، سن قیزیل گونش،
اولموشام، اولموشام دوچار عشقینہ.
بیر کیچیک داملا دیر وارلیغیم منیم،
اونودا دئمیشم نثار عشقینہ.
ستوینجہ دولارام سنی گورندہ،
او قیزیل ساجینی آچیب ہورندہ.
یاشایش باغینی یاشیل گورندہ،
پر آچیب، اوچارام بہار عشقینہ.
«ناظرم» ستوہرم یثنی لیک یازین،
دیر بلیک نغمہ سین، بیر لیک آوازین.
ایستہرم تیتہرہ یہ تثللری سازین،
او خوبوب اوینایام نیگار عشقینہ.

وطنہ باغلی

باغ گولہ باغلی دیر، داغ چنہ باغلی،
ساز تئلہ باغلی دیر، نار دنہ باغلی.
ای عزیز وطنیم، مہربان آنام!
من سنہ باغلیام، سن منہ باغلی.

سٹوگیلر باغینین گوزہ لی سنسن،
ابدی عشقیمین ازلی سنسن،
هر شیرین مزہ دن مزہ لی سنسن،
اولموشام اوشیرین دهنہ باغلی.
من سنہ باغلیام، سن منہ باغلی.

سن حیات آخیشی، جان قاینباغیندا،
من سحر شہلی یم، گول یاناغیندا،
توکنمز سٹوگیمین یاشیل باغیندا،
اولموشام سن کیمی سوسنہ باغلی.
من سنہ باغلیام، سن منہ باغلی.

بو باغین اساسی قورولان زمان،
باغلا دی سن ابله منی باغبان،
سندہ مین ذوقیلا قوردوم آشیان،
قویدولار آدمی، «چمنہ باغلی».
من سنہ باغلییام، سن منہ باغلی.

اورہ کدیر بدنہ جوشدوران قانی،
دیلکسیز اورہ کده دیریلیک هانی؟
حسرتلر ایچینده چورویہر جانی،
هر اورہ ک اولماسا وطنہ باغلی.
من سنہ باغلییام، سن منہ باغلی.

آرپانى بوغدا ياقاتان دئيىلم

مىن يىشە باغلانان كۆكسوز آي كىمى،
 ايتگىن افقلىردە باتان دئيىلم.
 داغ كىمى بىتمىشەم اوز كۆكۈم اوستە،
 بىتدىگىم كۆكۈمۈ آتان دئيىلم.

عزىزدىر وطنىم، عزىزدىر ائلىم،
 بال كىمى شىرىندىر اوز آنا دىلىم،
 شاللاقلار آلتىندا قابارسا، بئلىم،
 اوزومو يادلارا ساتان دئيىلم.

نە خورا خوش دئدىم، نە دوزە يالان،
 آندىغىم هاماندىر، يازدىغىم هامان،
 مەن گۈنش كۆزۈيەم چۈخ اوزون زمان،
 كۈللەرىن آلتىندا ياتان دئيىلم.

«ناظر»م باشىما ياغسا مىن جفا،
 محالدىر ائلىمە اولام بى وفا،
 آلدىغىم صداقت، ساتدىغىم صفا،
 آرپانى بوغدا ياقاتان دئيىلم.

ایلمہ

شومشاد کیمی یاشا عومور باغیندا،
ہنچ بیر بہ یہ، ہنچ بیر خانا ایلمہ!
بیر آلاہین قاباغیندا اییل - دور،
اوندان باشقا بیر سلطانا ایلمہ!

یونگول سانما آزادلیغین قیمتین،
آزادلیقدان اینسان تاپار حورمتین،
کور یاشاسان، چکمه گوزون منتین،
بلہش قانا، قودورغانا ایلمہ!

قویما گنجه خمت ایله دؤورانین،
یار قارنینی ناققا کیمی حیرمانین،
نامردلرین الینده سہ درمانین،
درده دایان، او درمانا ایلمہ!

بیرگون سنہ بخت و اقبال یار اولار،
 بیرگون سنہ گئیش دونیا دار اولار،
 ذلت دیرکی، مرد ایگیده عار اولار،
 قاریشقاسان، سلیماننا ایلمه!

زمان گلیب، یاخشی، یامان گنجه جک،
 اوراق کیمی یاش-قورونو بیچه جک،
 هامی اولوم باده سینی ایچه جک،
 باشاردیقجا بو دؤوراننا ایلمه!

مغرور دایان! حزین اولسان، شن اولسان،
 چیخ داغلارا! دومان اولسان، چن اولسان،
 بیرگون اگر داش آلتیندا دن اولسان،
 قورخما دارتیل، دییرماننا ایلمه!

وای کیمی

بو دونیادا ہرنہ کی وار غم-کدر،
 آخدی منیم اورہ بیمہ چای کیمی.
 آخ- وای ایلہ عومور سوردوم بیلیمہ دیم،
 ہنچ ائو بیخان اولمازیمیش وای کیمی.

دوغولاندان آمان دئدیم، وای دئدیم،
 ذکت گوردوم، حسرت چکدیم، غم یتدیم،
 شنلیگیلہ بیر گون عومور سورمہ دیم،
 امکلریم اولان واختدان زای کیمی.

ہنچ کیم گیزلی دردلہ ریمی بیلیمہ دی،
 گوز یاشیمی، بنیزمدن سیلمہ دی،
 آلاہ بیلیر، ہنچ واخت اوزوم گولمہ دی،
 وارلیغیمیز بولونندن پای کیمی.

سؤیلہ: - فلک! غم شیشینہ تاخ منی!
 اودلا منی، یاندیر منی، یاخ منی!
 توشلا منی، اوخلا منی، بیخ منی!
 من یازیغا تاپاجاقسان تای کیمی!؟

ائىل شاعىرى خواراۋا بىلىمىز

باخىرام قارشىمدا دو مانلى داغا،
چىچە يى اوستونده سولان بوداغا،
سارالان مئشە يە، قارالان باغا،
غم توتور كۆنلومو، رنگىم سارالير.

گۆرورم آغ گونوم قارالماقداير،
قىرمىزى لاله لر سارالماقداير،
ياشايش عرصەسى دارالماقداير،
منىم دە گۆزومە دونيا دارالير.

جوشغون اورە بىمىدە گىزلىن سۆزوم وار،
گۆزەللىر اوزونە دو يماز گۆزوم وار،
منده هر محنتە، درده دۆزوم وار،
نئىلە بىم؟ قلىبىمى يارىم يارالير.

وطن، سۆز آتىنا منى مىندىرير،
بىر زمان آغلادير، گاه سئويندىرير،

وطن دانیشدیریر، وطن دیندیریر،
وطندیر هر زمان بیر حالا سالیر.

وطن عاشیغییم، آیدیندیر سؤزوم،
وطن اوره بیمدیر، وطن دیر گوزوم،
بو شانلی وطنه قوربانام اوزوم،
وطنین آدیلا آدیم اوجالیر.

جانیمدا آذر وار آذربایجاندان،
اونون اوغروندا من کتچمیشم جاندان،
دؤنمهرم یولومدان، قورخمارام قاندان،
وطنین آدینا قلبیم چابالیر.

تبریزدیر اولکه لر فخری وقاری،
ایگیدلر دیاری، ائل افتخاری،
اوزومو چئویرین تبریزه ساری -
اونداکی عزراییل جانیمی آلیر.

محالدیر گون اوزو تار اولا «ناظر»،
دیلک لر عرصه سی دار اولا «ناظر» -
صادق ائل شاعیری خوار اولا «ناظر»،
شاعیردیر قارانی آغدان آرالیر.

جانیمدا عشق اودو آلیشیر، یانیر،

اود توتور عشقیمدن دنیا اودلانیر،
 درد اہلی اورتولو دردیمی قانیر،
 ہلہدہ یازمامیش چوخ سوزوم قالیر.

اوزومو وورورام داغا، درہیہ،
 سوزومو یازیرام بیر جور ہرہیہ،
 گمی تک ایستیرہم چیخام برہیہ^(۱)،
 برہ اوزاقلاشیر، گوزوم قارالیر.

آسلاتلار یاتاغی گونئی ماحالیم،
 سندن آیریلما بیر فیکیر خیالیم،
 ہیجریندن گون بہ گون آرتیر ملالیم،
 اورہ ییم بندینی بو غم پارالیر.

۱- برہ = بندر، معین زمان دایانمالی یشر، سورو داوارلار یاتیب، ساغیلان و
 کورپہ لرینی امیزدیرن یشرہ و اولارین یاتیب دینجہلن یشرینہ برہ دئیہرلر.

آ-بولبول

قیش اوتوشدو پاییز کؤچدو، یاز گلدی،
 نه سوسوبسان یاز چاغیندا؟ آ-بولبول!
 دور قانادلان، دیرچلدیلر چیچکلر،
 آرزو - دیلک بوداغیندا، آ-بولبول.
 گوزوم قالدیب دوداغیندا، آ-بولبول!
 ایلک باهارین معجزه گر اللری،
 قارشیلاییر چیچکلری، گوللری،
 سرهلندی زرگونشین تئللری،
 سنین یاشیل اوتاغیندا، آ-بولبول!
 نه سوسوبسان یاز چاغیندا؟ آ-بولبول!
 خلقت الی بزه بییدیر داغلاری،
 الوان ائدیپ بوداقلاری، تاغلاری،
 هارداسان بس؟ دولانمیشام باغلاری،
 قاریش - قاریش سوراغیندا آ-بولبول!
 گوزوم قالیب دوداغیندا، آ-بولبول!
 آرزولاردیم قیش اوتوشه، یاز گله،
 سن سالاسان باغچالارا ولوله،
 اوخویاسان، آغریلاریم دینجهله،
 گول اوینایا قاباغیندا، آ-بولبول!
 گوزوم قالیب دوداغیندا، آ-بولبول!
 گولشنیمدن سن اولالی دربدر،
 چولقامیشدی، اوره بییمی غم، کدر،

آلاہ بیلیر بیر قیش بویو سربہ سر،
 آغلامیشام فراقیندا، آ۔ بولبول!
 گوزوم قالیب دوداغیندا آ۔ بولبول!
 هاردا واردیر یاز نفسلی سن کیمی؟
 یاز نفسلی، گول هوسلی سن کیمی؟
 گول هوسلی، داوود سسلی سن کیمی؟
 اوخو، اوخو ائل باغیندا آ۔ بولبول!
 گوزوم قالیب دوداغیندا آ۔ بولبول!
 باخیشیندا اوره ک گوزو آچار دیل،
 دوداغیندا شاعیر سوزو آچار دیل،
 یوخ، بلکه ده شاعیر اوزو آچار دیل!
 سنین ایستی قوجاغیندا، آ۔ بولبول!
 گوزوم قالیب دوداغیندا، آ۔ بولبول!
 او زمان کی، سنین سازین دیلله نر،
 کونول باغی چیچکله نر، گولله نر،
 گوزهل حیات آشار، داشار، سئلله نر،
 ابدیت بولاغیندا آ۔ بولبول!
 گوزوم قالیب دوداغیندا، آ۔ بولبول!

«بوسنی ہنزنگویین ملتینہ اتحاف»
بوغولان گونش دن دوغولار گونش

آخسامدیر، ظلوماتین قانلی پنجه سی،
 یاپیشیب، گونشین بوغازین سیخیر.
 ایستی جان چیخاراق سویوق بدنن،
 اوره بیم سیخیلیر، قلبیم داریخیر.

قارانلیق گنجه نین توتقون گؤلونده،
 تۆوشه یه، تۆوشه یه بوغولور گونش.
 افق ده اسنه بیر قارا دئو کیمی،
 قوخوموش آغیزیندا یوخ اولور گونش.

هر یانی بورویور دهشتلی سکوت،
 بوزلاییر طبیعت اوشویور حیات.
 دالبادال ائولرده چیراقلار سؤنور،
 چاره سیز یوخویا جومور کاینات.

جومورام یوخویا من ده خلق کیمی،
 آجیسا نئیله مک، چارامیزندیر؟
 او آجی یوخونون شیرین چاغیندا،
 منی بیر اینیلتی سسی آیدیر.

دئییرم گۆره سه ن بو سس نه سسدیر؟

بوغونتو سىسى دىر، اولوم سىسى دىر؟
 اولمايا بىر قوش وار گويدەن آسىلى،
 او قوشون اينجارسىز سون نفسى دىر؟

گاہ ساغا دۇنورم، گاہ سولا آنجاق،
 يثريمين ايچيندە من بو فيكىردن.
 قول- قىچىم كۇشويوب، گرنشمه قويمور
 دان يثرى او زمان سۇكولور بىردن.

بىر اولدوز هايلايىر: موشتولوق اولسون،
 گونشە بويلودور گنجەمىز يئنە.
 بو دوغوم سىسى دىر، اينىلتى دئىيل،
 حيات نغمەسى دىر گلە جک گونە.

حىرتلە باخىرام افقە سارى،
 گۇرورم هر يانى بورويور شافاق.
 بىر قىزىل قانادلى، ياشىل نفسلى،
 يوكسەلىر گۇزىلرە اوچماغا آنجاق.

اوندا من يازىرام بو ترانەنى،
 غم يئمە بىر زمان بوغولار گونش.
 دۇزگىلن، دۇزگىلن، سارسىلما گولوم!
 بوغولان گونش دن دوغولار گونش

بۇلگو

ھىچ بىلمىرم، نەن اوشاق چاغىمدان،
بۇلگو آدىن ائشيتجگين آغلاردىم
آنام بىزە پاى بۇلندە ھەر زمان،
قەرلە نىب، ايچين ايچين آغلاردىم.

منجە، حيات بۇلگو دئىيل، «وئىرگى دىر»،
داغ دوشوندىن آخىب گلن چاى كىمى.
چاى دئىيلن ھامى نىن دىر بىرلىك دە،
اونو ھىچ كىم بولە بىلمز پاى كىمى.

سنسيزلىك

ال اوسته گوزگو تك گزمك، يقين بيل دوزلوگو مدندير،
گونشلردن اۇپوش درمك، كدورتسيزليگى مدندير.

بوى آتديقجا اوزوندىن بيتكى لرتك آيريلار اينسان،
منيم قورخوم اساساً آيرى دوشمك اوزلوگو مدندير.

تمام كايئاتى ان گوزهل خلق ائيله ييب خالق،
گوز آنجاق گورسه چيركىنلىك، گوناھى گوزلوگو مدندير.

سيغيشماز سئوگى معناسى نه عماندا، نه اورماندا،
چوخو آزليقدا حصرائتمك، داريسقال سوزلوگو مدندير.

بيليرسن چوخ زمانلاردير، چكىب (من) ليكلر ال مندىن،
اوره ك چيرپىنتى سى، گوز ياشلارى سنسيزليگى مدندير.

رؤويا

بىر گون سحر درىچە سىنى آچدى نازايله،
گۈزلر آسىلدىلار اته يىندن نيازاييله.

من بىر طرفده دورموشودوم، بىر طرفده او
دورموشدو سانكى قيش اوز- اوزه گوللو ياز ايله.

سىنه مده نىتره بىردى اورەك اضطر ابدن،
اول سترچە تك كى، اوسون^(۱) اولا شاهباز ايله.

هئى ايسته بىردىم اونلا اولام بلکہ قول- بويون،
عيناً او جوركى سوسن اولار سرو نازايله.

آما او آرزو گۈيلرى نين پارلاق اولدوزو -
آخدى، يئنه بوراخذى منى سوز و سازايله.

بومباردمان

باخدی نه بیر گوزدن آخان یاشیما،
 یاندی نه بیر باجیما، قارداشیما،
 • بومبالاری تۆکدو منیم باشیما،
 باشیما گور گلدی نه لر بومبادان؛
 اولدو وطن زیر و زبر بومبادان.

سام عمینین ^(۱) غائله دیر پیشه سی
 تهلهکه ده ن دایر اولار نئشه سی،
 کاش قورویا قان سوموران ریشه سی،
 ائندی بیزی قانلی جیگر بومبادان؛
 اولدو وطن زیر و زبر بومبادان.

صداما گوندردی او طیاره نی
 تانکی، توپو موشکی - خمپاره نی،
 چکدی اودا ملت بیچاره نی،
 یاندی بوتون کند - شهر بومبادان؛

اولدو وطن زیر و زیر بومبادان.

بومب قاییران! مین کره لعنت سنه،
لعنت و نفرین و شماتت سنه،
نثیله میش ایدی بشریت سنه؟
اود توتوب اودلاندى بشر بومبادان؛
اولدو جهان زیر و زیر بومبادان

نفت ایله بنزین و ثریریک سیزلره،
بومبا، راکت گؤندریسیز بیزلره،
لعنت اولاسیز کیمی دینسیزلره،
خیردا، بؤیوک چکدی ضرر بومبادان؛
گور نه قدهر اولدو بشر بومبادان!

سیزکی چیخیرسیز گۆیه ویراژ ایله،
فانتومولا، میگ ایله، میراژ ایله،
یئرده آخیر گۆز یاشی پمپاژ^(۱) ایله،
اؤلر اولوب زیر و زیر بومبادان؛
اوددا یانیر بحر ایله بر^(۲) بومبادان.

سویله او عفریت ستمکاره یه،
باغلاما بئل موشکه، خومپاره یه،

تانک ایله نارینجگه، طیاره یه،
 یوخ سنه بیر ذره ثمر بومبادان؛
 اولسا جهان زیر و زیر بومبادان.

ظولوم ائله یه ن شاهلاری بیز قووموشوق،
 بورتونو شهزاده لرین اووموشوق،
 کینه لی شیطاننی توتوب بوغوموشوق،
 ایله مه ریک خوف، خطر بومبادان؛
 اولساق اگر زیر زیر بومبادان،

ای بشری حقلرینه^(۱) حامیلر!
 یوروش ائدیر یوردوما صدامی لر،
 باشیمیزا عین وییتنامیلر،
 یاغدیریر آمریکا شرر بومبادان.
 اولدو جهان زیر و زیر بومبادان.

رباعیلر (دۆردلوکلر)

هرچند گره ک کی مرد و نامرد اؤلسون،
عاشیق یاراماز اؤلنده بی درد اؤلسون؛
اؤلسه نده سوسوز، سو ایسته مه نامرده دن!
بورسم دی: «مرد ایگیت گره ک مرد اؤلسون.»

○

قویما سنی گردیش زمان اؤلدورسون،
قوی عشق الینه آلیب سنان اولدورسون،
خیفتملی اؤلوم روا دئییل جو مرده.
سوقراطی گره کدی شوکران اؤلدورسون.

●

کرکس لری روزگار سربس بوراخیب،
خوش نغمه لی بولبولو قفسلرده سیخیب،
آهولارا دئی آیین شایین اوتلامایین!
«بیر داغداکی، اؤز کرکی سی فرهادی بیخیب»

○

اویما آ-بالا، بو بازی دؤورانه!
آلدانما گولوم، یول آزدیران شیطانه!

بو دونیادا کیمسه قالما بییدیر، قالماز،
بیر قالسادا، یاخشیلیق قالار اینسانه.

ناباب جماعت ایله دوشمه ز ناظر،
بدعاقبت ایشلره گیریشمه ز ناظر،
بیر جورعه سو اولسا دردینین درمانی،
نامرد آدامین الیندن ایشمه ز (ایچمز) ناظر.

یادلار یاغینا اومان چراغ یانما یا جاق،
غیرتلی ایگیت اصلتین دانما یا جاق،
بیهوده گولوم اوزون قولا ق حیوانه،
یاسین اوخوما، او قانماییب، قانما یا جاق.

باخ، باخ، منه، مبتلای درد آختارسان،
قلبی یارالی، عارضی زرد آختارسان؛
بیهوده دولانما دریدر هر یانی
ویجدانلی ایگیت، شرفلی مرد آختارسان.

دورد اللی قوجا قلاما، اوغول دونیانی،
یوخ هئچ کیمه بوردا قالماغین ایمكانی،
بشش گون بو عجزه اتسه مهمان بیرینی،
آخر بوغا جاق، او بینوا مهمانی.

دور عیش و طرب دوباره بنیان ائله یک!

محنت یاردان بنانی ویران اٹلہ یک!
 گول درمک اوچون گلیر گلستانہ نیگار،
 دور جانیمیزی یولوندا قوربان اٹلہ یک!

○

گاہ اولارا یاندیریپ، یاخیرسان، نثیلیم؟
 گاہ اوخلاری سینہ مه تاخیرسان، نثیلیم؟
 پروانہ کیمی حزین- حزین جان وثریرم،
 سن شمع کیمی دوروب باخیرسان، نثیلیم؟

●

گل، گل منہ اود وور، اودلا پروانہ کیمی،
 کول ائت، اٹلہ اٹل لر ایچره افسانہ کیمی،
 حاشا! کی یاریمجان اٹلہ ییب بوشلا یاسان،
 مردم سانالار وفایہ بیگانه کیمی.

○

بیر عدہ یاشار جهاندا راحتلیک ایله،
 بیر عدہ سووار عؤمور- گونو سرتلیک ایله،
 هر جور باجاریرسان آی بالا، سن ده یاشا،
 آما یاشاما، آماندی، نامردلیک ایله.

●

سئودا اودوموش، غریبه اودلانندیم من،
 ایستیردی الیم قیزا، آلولاندیم من،
 هئج بیلمز ایدیم کی، اوز یاریم دشمن ایمیش،
 بیلدیم اوزمان کی، اود توتوب یاندیم من.

○

زنجیر و فایه باغلیام، چاره نه دیر؟
 لاله کیمی قلبی داغلیام، چاره نه دیر؟
 سن گونده رقیب ایله دئییب - گولمکده،
 غیر از بو کی، من قان آغلايام چاره نه دیر؟

ای دادا! خیانت آتشیندن یاندیم،
 نامردلیک اودوندا اود توتوب، اودلاندم،
 اول یترده کی آشنا قان اودوردو منه،
 بیگانه نه ائيله میشدی دوشمن ساندم؟!

هر کیمسه کی خود پرست و خود خواه اولسا،
 ذلتله یاشار ولو شهنشاه اولسا،
 نه فایدا، اولاق تیکان کیمی عؤمور اوزون،
 گول تک یاشایاق، ولو کی کوتاه اولسا.

ننچە پارچا ...

دېرېلىك

بېر بولور كاسادا بېرى بېر نوروز،
دېرېلىك اوغروندا اولومون اوزور.
بېرى دە تىنجىخىمىش لىش لىر اوستونده،
قارغا تك اوتوروب، عومورگون سورور.

دوغوم

آجيدان، شېرىندن دوغولور حيات،
طبيعت بئله دېر، حكمت بئله دېر،
غصه سىز ياشايش، حسرتسىز عومور،
قوخوموش گول دئىيل، بس دئىين، نه دېر؟!!

بلکه ده...

دور گئدک، دور گئدک، اولدوزون، آیین -
ماوی دنیزینه آخاق چای کیمی!
پای آلاق شافاغین آغ گولوشوندن،
بلکه ده اوزوموز اولاق آی کیمی.

دریالار کیمی

کۆچ گیلن کؤلگه دن گونشه ساری،
او گوموش قانادلی دورنالار کیمی!
هر یاندان کئچنده اوخو باهاری،
او گولوش دوداقلی قونچالار کیمی!
آرزولار باده سین ساغره دولدور،
خولیلار قاینادان رۇیالار کیمی!
عشقدن صحبت آچ، سئوگیده ن دانیس،
گۆزلریندن سوزهن معنالار کیمی!
سن من اول، من ده سن، گل قوجاقلاشاق،
تا اولاق دالغالی دریالار کیمی.

آمان دنیا

گلدی، کئجدی یالان دنیا،
کئجیشلردن قالان دنیا،
نه تئز گلدی، نه تئز گئندی،
منی درده سالان دنیا.
آمان دنیا، آمان دنیا!

کروان کیمی کئچهر گئدەر،
ووروب، بیخیب، بیچهر گئدەر،
گؤزه للری سئچهر گئدەر،
اؤلر ائدر تالان دنیا.
آمان دنیا، آمان دنیا!

مین - مین گؤزه ل بالا دوغار،

بیرجه - بیرجه توتوب بو غار،
قان ایچمکدهن مگر دویار؟
ظالم بو جان آلان دونیا.
آمان دونیا، آمان دونیا!

اونا اصلاً باخان گولمه ز،
اوزوندن گۆز یاشین سیلمه ز،
چالار، خیردا - بؤیوک بیلمه ز،
چالاغان^(۱) تک چالان دونیا.
آمان دونیا، آمان دونیا!

او ایللری، بو آیلاری،
او قیشلاری، بو یایلاری،
سالار همیشه وایلاری،
هر ائوده وای سالان دونیا،
آمان دونیا، آمان دونیا!

آیری سالان ائلیمیزدن،
قامچی ووران بئلیمیزدن،
هر نه وئریب، الیمیزدن -
آخر توتوب آلان دونیا.
آمان دونیا، آمان دونیا!

یار اوزونہ وئرہر صفا،
وئرمز اونا مہر و وفا،
ایشی - گوجو جور و جفا،
غم - کدري كالان دونيا.
آمان دونيا، آمان دونيا!

بو باغ گولہ دولار بیر گون،
آجان گوللر سولار بیر گون،
«ناظر»-ی ده اولار بیر گون -
آلار بو جان آلان دونيا.

آمان دونيا، آمان دونيا!

شاعیر نہ ایستہ بیر

شاعیر نہ ایستہ بیر؟ - بیر دوداق گولوش،
 بیر اووچ محبت، بیر داملا سنوگی،
 بیر باخیم نوازش، بیر آغیز نغمہ،
 گول کیمی گولوشلو دوداق ایستہ بیر،
 چیچکلی، قونچالی بوداق ایستہ بیر.

شاعیر ایستہ بیر کی، یاشاییش باغی -
 چیچکلہ بزہ نسنین گولہ بزہ نسنین،
 بولبوللر اوخوسون بوداقلار اوستہ،
 ہنچ کسین اولماسین اورہیی غمگین،
 حیانا شادلیقدان ماراق ایستہ بیر.

شاعیر ایستہ بیر کی، قضا لوحوندان -
 پوزولا سر بہ سر قارا یازیلار.
 قارا بختینین دونه گونلری آغا،
 دیرچہلہ اورہ کدہ گوزہل آرزیلار.
 قارانلیق دونیا یا چیراق ایستہ بیر.

شاعیر ایسته بیرکی، حسادت الی،
ایستک لر باخیشین بوغما یا گوزده.
قازا اوره کلرده نيفرت کوکونو،
آغ گونش یارادا قاراده نيزده.
محبت مئیندن چاناق ایسته بیر.

شاعیر ایسته بیرکی، ديلک باغیندا،
قار - قیروو اولماسین، سازاق اولماسین،
هامی بهرله نسین حیات پاییندان،
باشاماق هئچ کسه یاساق اولماسین.
حسرتی حیرمانی اوزاق ایسته بیر.

شاعیر ایسته بیرکی، بیرلیک نغمه سی،
اوخونا شهرده، اوخونا کندده.
پوزولا سرحدلر، اؤته آیریلیق -
آزادلیق یاییلا، هر مملکتده
عدالت قورقوسون قورماق ایسته بیر.

شاعیر نه ایسته بیر؟ سوزون قیساسی:
دونیادا آیریلیق، اؤلوم اولماسین،
شنلیکده ن هامی یا بؤلوم دوشه رکن،
غصه دن هئچ کسه بؤلوم اولماسین.
محبت مئیندن چاناق ایسته بیر
گون کیمی ایستی بیر قوجاق ایسته بیر؛

چال توتہ پی

ائیلہ میشدی بیری عزم عتبات،
 ایستہ بیردی هامی اوندان سوقات.
 او دئییردی: منہ سجادہ گتیر!
 بو دئییردی: منہ لبادہ گتیر!
 ایستہ بیردی بیری فیروزہ اوزوک
 بیری خرما، بیری انجیر، بیری کورک
 هامیسی نیسیہ، فقط مشدعلیخان -
 الینی سالدی جیبہ، بیرجہ قیران -
 چیخاریب وئردی کی: - «ای ساققالی چال!
 اولسا مومکون، منہ ده بیر توتک آل».

مشدی نین دوشدو پولا چونکو گوزو،
 سؤیلہدی مشدعلیخانہ بو سوزو:
 - اوزونہ سن ائلہ دین مال توتہ پی،
 «ایندی دهن مشدعلیخان! چال توتہ پی».

کوسمہ کسمہ آیاق مندن

یانمیشام، یانمیشام واللاء،
سن اولاندان اوزاق مندن.
چولغا ییب سینہ می غملر،
آیریلاندان ناحاق مندن.

●○○

گل نظر دن منی آتما،
هر کسه قاش - گوز اویناتما
قول کیمی یادلارا ساتما،
یادا یانماز چیراق مندن.

○○●○

اوره بیمده جوشور ایستک،
آچمیشام قوینومو گون تک!
گل گیلن! ای گوزو گویچک،
ایسته ایستی قوجاق مندهن

●○○●

افشان ائت زولفو، سونبول تک!
خندان اول، خندان اول گول تک!
اوخو سینہ مده بولبول تک.

نغمه‌سندن، قولاق‌مندن.

○●○

ای ساچی دسته ریحان!
اولموشام حوسنونه حئیران،
نه اولار سن ده آی جئیران!؟
توتاسان بیر سوراق‌مندن!

●○○

ای گۆزل، سرو نورسته!
تتلی دسته، بویو بسته!
دوداغین اوپمه‌یه ایسته!
بیر جوت اودلو دوداق‌مندن.

○●○

یوخدور ای مهربان لئیلیم!
غیرسن هئج کیمه مئیلیم،
بیلیمیرم - بیلیمیرم نئیلیم!
سن اولاندا اوزاق‌مندن.

●○○

«ناظر»-ین آرمانی سنسن،
دردینین درمانی سنسن،
جسمی سنسن، جانی سنسن،
کوسمه، کسمه آیاق‌مندن.

گۆرنه گونە، سالدین منى

خومار، خومار باخان گۆزەل!
گۆرنه گونە سالدین منى؟
عشق اودونا باخان گۆزەل!
گۆرنه گونە سالدین منى؟

ياشیل چمنلر مارالى،
آغ اوزونده قاراخالى،
مندن اولاندان آرالى،
گۆرنه گونە سالدین منى؟

هرراخ دوشه رسن خاطیره،
پیر - پیر آخار اشکیم یتره،
اوللم - دیر یللم مین کره،
گۆرنه گونە سالدین منى؟

اوره بیمه ووردون یارا،
یاخدین یانا، آلولارا،

دای اولموشام لاپ بئچارا،
گۆرنه گونه سالدين منى؟

نه سن يارامى بيتيره،
نه من سندن ال گۆتوره،
آغلايير رنگيمى گۆره،
گۆرنه گونه سالدين منى؟

قوران قوروب بو قوروقونو،
هر كس اولايار وورغونو،
آخير اولار غم يورغونو،
گۆرنه گونه سالدين منى؟

«ناظر» كيمي هئچ پروانا،
جان وئرمه دى يانايانا،
بلشمدى، ناحق قانا،
سن بو گونه سالدين منى.

نیگاریم سان سن

ایمہرم یادلارا باش اورداکی یاریمسان سن،
 اسمہرم ہارداکی سینہ مدہ قراریمسان سن۔
 نثیلیرہم گلشن فردوسی کی بیر لحظہ دہ، مین۔
 باغ جنت یارادان گوللو بہاریمسان سن۔
 لبلرین بیربہ بیر اولموشلرین احیا ائلہ بیر،
 شعبدہ باطل ائدہن معجزہ کاریمسان سن۔
 باغلادی عشق اوزومہ اوندا قاچاق یوللاری کی ...
 گیزلیجہ قاش گوزون آندیردی شیکاریمسان سن۔
 بوروسہ باشینی دا ذیروہ لی داغلار کیمی قار،
 ئینہ غوغالی حیاتیمدا وقاریمسان سن۔
 غزلیم اینجی کیمی سینہ لرین زیوری دی،
 چونکو شعریمدہ شعور ایلہ شعاریمسان سن۔
 ائتمہ ییم عشقینی گوہر کیمی پنہان نہ ائدیم،
 آخی دونیادہ منیم دار و نداریمسان سن۔
 «ناظر»ی آتسا نظر دہن ہامی بیگانہ کیمی،
 دئیہ جک دیر یئنہ ہر یئردہ نیگاریمسان سن۔

عدالت

اومندن سوروشدو ...

عدالت نه دیر؟

منده ائشیتیمیشم آدینی ...

دئدیم.

دئدی کی ...

دئیرلر: شیرین دیر آنجاق

گوره سن کیم دادیب دادینی؟ ...

دئدیم.

اونو تمامیشام

منی بیر عمر اونوتدون
اونوت، اونوت ... آما
سئوینجه، سئوگی یه، عشقه، وفایه، آند اولسون
آ خوش باخیشلی مارال!
من سنی اونو تمامیشام
گنجه، گونوز بولونو ایزله یین خیالیمدان۔
اینانمیشان خیر آل،
من سنی اونو تمامیشام.
همیشه خاطریمین گوزگوسونده حاضرین.
همیشه خاطره تک دورموسان خیالیمدا.
و سن آ دلبندیم!
وترهنده ال اله با هم گزهنده یادلاریلا
منی ده بیر یاداسال
من سنی اونو تمامیشام
سنی اونو تمامیشام
اونو تمامیشام ...

یاہالما

بیری حقیر فقیری فوجاقلادی بیرگون،
دئدی: کئفین نئجه دیر آی حاجی خدا بنده!

دئدیم: داداش! نوکرون «ضیغم اوغلو ضربعلی» یم،
دئمه: حاجی، حاجیلیقدان خجالتم بنده.

دئدی: جانیم سنه قوربان آ «کل ممد قلی خان»،
هوشوم باشیم داغیلیب آند اولا خدا ونده.

دئدیم کی: عرض ائله دیم بنده خالی «ضربعلی» یم،
نه «کل ممد قلی خانم» نه «حاج خدا بنده».

دئدی: آ «مشدی صفر» آند اولا آتان «ظفره»،
تانیدیم ایندی جَفَر^(۱) سن. بویور گئدک کنده.

آغاج

کیم دئیر آغاجین اوره گی اولماز؟
 کیم دئیر، کیم دئیر آغاج آغلاماز؟
 آغاج دا آغلایار، آغاج دا گوله،
 آغاج دا گونش سیز یاشاسا اوله.
 آغاج دا سئویلسه سئوینجه دولار،
 آغاج دا سیخیلسا سارالار، سولار.
 آغاج دا چکمه سه نفس قورویار،
 موشارین، بالتانین دردینی دویار
 آغاجدا یاشاسا یوردوندان کنار
 اینانین اونوندا اوره گی سینار
 آغاج دا دایاقسیز بوی آتا بیلمز،
 کوکونه دایانسا بئلی بوکولمز.
 اونون دا کؤکسونده دؤیونه ر اوره ک،
 دؤیونه نن قلبینده یوکسه له ر دیلک.
 اوره ک سیز نه بیلیر کی اوره ک نه دیر؟

اورہ گی آنماغا اورہ ک ایستہ بیر.

من اوزوم گوزومله گوردوم کی ساختا،

گولشنی ازیردی شالافلار آلتدا.

هر طرف اودودو، هر طرف آلوو،

قوشلارین یوواسی یانیردی اوددا.

من اوزوم گوردوم کی آل الوان گوللر،

یئر به یئر سازاقلای پرپر اولوردو.

باغچانین دیبینه بیر قوجا چینار،

آغلایا آغلایا باشین یولوردو،

کیم دئییر؟ کیم دئییر آغاج آغلماز؟

کیم دئییر؟ آغاجین اورہ گی اولماز؟

آغاجدا اینسان تک دردچکر اولر،

آمما او دردینی ائشیگه سالماز.

پیشیک ایستر پلنگ اول

بیر ناغیل یازمیشام کی گولمہ لیدیر،
 اوخویوب دقتیلہ بیللمہ لیدیر.
 واریدی بو حکایہ دیل لردہ،
 ائیلہ دیم شعریمیلہ پروردہ،
 تاکی اوندان حال اہلی حال آلسین،
 عقلی ناقص اولان کمال آلسین.
 نکتہ لر وار کی، مست اولار ہوشیار،
 یاتان اینسانلاری ائدہر بیدار.
 گلین ایندی سوزو ائدہ ک کوتاہ،
 مطلبہ باشلا یاق «بحول اللہ».
 واریدی بیر پیشیک بیزیم کتدہ،
 روزگاری کئچہ ردی عسرتدہ.
 دردی اولموشدو بیر قالات یازیغین،
 ایش - گوجو گوندہ آغلاماق یازیغین.
 آج - سوسوز ائودہ بسکی قالمیشدی،
 رنگی زفران کیمی سارالمیشدی.
 گوزونون متصل آخاردی باشی،
 آجلیغیندان گیجہ لہ نہ ردی باشی
 صاحبی بیر عجوزہ عورت ایدی،
 اوزو محتاج مختصرات ایدی.

او جاقى سرد و كلبەسى بى نور،
 «ليس فى البيت غير عقرب و مور»
 قارى نىن بئىلە اولسا احوالى،
 پىشىگىن گۆر نە جور اولار حالى؟!
 غرض، او بىر گون ائودە ايله شدى،
 چۆمبەلنتى چۆكوب فيكىرلە شدى.
 باشىنى قاوزادى سماواتە،
 عجز ايله باشلادى مناجاتە.
 دئدى: «اى رزق گۆندەرن تارى،
 نە دير آخىر بو خفت و خوارى؟!»
 ياشارام دائماً رذالتدە،
 سۇوارام غۇمرومو ملالتدە.
 بىرجه يول دۇمارام ياوانلىقدان،
 تنگە گلدىم بو زندگانلىقدان.
 منەدە وئر تون، شىكارە ائلە بىم،
 اوزوم اوز دسترنجىم ايله يىم.
 قشيدەن، بندەن اولوم آزاد،
 ياشايىم عين سوسن و شمشاد.
 بونلارى سۇپلەدى او دل سادە،
 عزم جزم ايله اولدو آمادە.
 گئندى بىر جنگل ايچرە ائندى كمين،
 يئره سىندى او غورلادى نفسين.
 آلتينا بيغدى ال، آياقلاريني،
 پىرسايىب شۇشلادى قولاقلارينى.

ناگهان گلدی بیر خورلتو سسی،
 تنگہ دوشدو او بیکسین نفسی.
 ساغ، سولونا باخاندا بیچارہ،
 گوزو دوشدو پلنگ خونخوارہ.
 کی ائدیپ پنجه سینی آمادہ،
 حملہ ایستیر ائدہ او ناشادہ.
 ائله بیر قورخو اوز وئریب پیشی یہ،
 کی پیشیک آزجا قالدی قان ایشیہ.
 قلبی باتدی ہراس و ہیبت دن،
 زاغ زاغ اسدی یئریندہ وحشتدن.
 گوزلری اشک عجز ایلن دولالی،
 روزگاری گوزونده تار اولالی
 فیکرینہ یئتدی فوری بیر چارہ،
 اوز چئویردی او میر خونخوارہ.
 عرض ائدیپ:

- «ای شهنشہ بیشہ!

نہدی فرمایشین بو درویشہ؟
 امر ائله ہر نہ اولسا فرمانین
 بو یورورسان کیمین آلام جانین؟»
 بوغونا چکدی بیر پیشیک الینی،
 دئدی: آرتیق دانیشما کس دیلینی.
 اولسا امریم بودور کی کامہ یئتم،
 سنی بیر لقمہ دہ تناول ائدہم.
 جئہ دن گرچہ خیلی لاغرسن،

أمما جئیرانلارا برابر سن.
 هم بویو بسته سن هم ایسته مه لی،
 دادلی سان، دوزلوسان، اتی یتمه لی.
 نقدهر اینجه بئل توتوب یتمیشم،
 سنه تای اینجه لیکده گورمه میشم.
 پیشیگین آتدی رنگی بو سوزدن،
 ائیله بیب گوز یاشین روان گوزدن.
 دئدی:

- « رخصت بویور اوپوم گوزونو،
 هانسی بیر اووچو اوولایار اوزونو.
 سنیله اصل و نسلیمیز بیر دیر،
 شیر یا خیر دایا بویوک، شیر دیر.
 من ده سن تک پلنگ ایدیم بیر گون،
 تیز چنگ و زرنگ ایدیم بیر گون. »

دئدی:

« پس قالمیسان ندهن بو حالا،
 فلک اولما سالیب سنی ایسهالا. »

دئدی:

« یوخ اینسان آدلی بیر حیوان،
 منی بو حاله سالدی قارداش جان!
 تا اونون چنگینه دوچار اولدوم،
 اریدیم بئیله خوار و زار اولدوم. »

دٚدی:

«گٚستر منه او اینسانی،
ناکسین جانینی آلیم آنی.
ائله چنگیمده من او غوشدوراییم،
ائله بیر، بیر دامارلارین قیراریم.
که داها بیرده ائتمه سین جرات،
سیره ظلم ائله یه او بد فطرت.»

پیشیگین قلبی تاپدی تاب و توان،
گٚز و بیر جوتجو دوشوب او زامان.

دٚدی:

- «شاهها بو دور همان دوشمن،
هر جوره حیلله لرده صاحب فن.
اؤزونه آد قویوبدو نوع بشر،
ایشی دائیم اولوبدو فتنه و شر.
داها بوندان خطرلی بیر حیوان،
ائتمه ییب خلق، خالق سبحان.
یاراد بیدیر بو حیلله نی، یالانی،
ایته زنجیری، ائششکه پالانی
باریتی، ساچمانی، تورو، تله نی،
قونداقی، ماشانی، گئنده ن - گله نی.
اونا آسیب وورسا بیر حیوان،

«أقتلو الموزی» نی ائدهر عنوان.
 دسته - دسته قیرار او حیوانی،
 شیر، ببری، پلنگی، جئیرانی.
 زهر ایچیردهر قاریشقایا، موشه،
 رحم ائتمز گرازه، خرگوشه.
 تویوغو، جوجه نی کباب ائیلر،
 ظولم دن ائولری خراب ائیلر.
 کئچی نی، اوغلاغی کسر قوربان،
 ائدهر ائولادینا بلاگردان.
 تیر جانسوزایله یاخار ایلانی،
 اوئلدوره دسته - دسته میغمیغانی،
 ایشی داییم خیانت و حیله،
 زینقیروو باغلایار آتا، فیله.
 گوزو دویماز گئجه - گوندوز ات دهن،
 دانیشار دائیماً عدالت دهن،
 الغرض، بیر بئله ستمکاره،
 گلمه بیب روزگار غداره. «
 اوز چئویردی پلنگ، اینسانه
 دئدی:

- «ای حقّه باز دیوانه!

دئ نه دن سالمیسان بو حاله بونو.
 جومدور و بسان بوجور ملاله بونو؟!
 زار و بیمار و مضطر ائیله میسن،
 بئله مسکین لاغرا ئیله میسن؟»

دئدی جوتچو:

- « نه دیرسنه ربطی،
 اولما وادیر دماغینین خبطی؟!
 اونوموم تک اریتمیشم سنه نه؟
 زار و بیمار ائتمیشم سنه نه؟
 نه ایشین وار اوچاقدی بو لاغر،
 بورا عدلیه دیرمی، سن داور؟
 یوخسا سن حافظ منافی سن؟
 یا « حقوق بشر » مدافی سن؟
 « لژیون » سان و یا « فری ماسیون »،
 کی ائدیرسن بو جور ایزولاسیون.
 اولماوار حوکمون الدهه داوردن؟
 یا جوازین « هلال احمر » دن؟
 « عفو بین الملل » مُمَثَلی سن؟
 یاکی اصلاً بولار دئییل، دلی سن؟ »

دئدی:

- « ای امرِ حیلده ماهر،
 ظولموو جورو خلايقه ظاهر!
 ایندی گل ترک قبل و قال ائله یک،
 بوردا جانانه بیر جدال ائله یک! »
 گولدو جوتچو دئدی کی:

- « بیلمه میشم

گو جوم ائودہ قالبب گتیرمہ میشم. "

دئدی:

تئز گئت گتیر! درنگ ائلمہ
یا چکیل عرصہ گاہی تنگ ائلمہ! "

دئدی:

- « البت گئدیب گتیرمہ من
فورخورام کی مصافی ترک ائدہ سن "

دئدی:

- « ترک ائتمہرم، پلنگ نرہم،
جنگ امریندہ صاحب ہنرم. "

دئدی:

ہرگز اینانمارام سوزونو
عمی جان، یورما بی جہت اوزونو!
قول شیر و پلنگہ عبرت یوخ،
بیرتیجی قومدہ صداقت یوخ.
چون کی قانونو سایماسیز سیزلر،
سپزہ ہرگز اینانماریق بیزلر.
ایستہ سن اعتماد ائدہم بندہ،
وئر اجازہ سنی چکیم بندہ!
بئیلہ محکم کی بندی آچمایاسان،

بور اخیب رزمگاهی قاچما یاسان. «

الغرض رام ائدیب او حیوانی
چکدی زنجیره او پریشانی.
ائله کی محکم ائندی ال - قولونو،
باغلابیب هم ساغینی، هم سولونو.
جوته قوشدو، یثری دولاندیردی،
یازیغین بیرجه بول ایپین قیردی.
دوشدو بیر حاله کی او بیچاره،
آه و زار ایله گلدی گفتاره -

دئدی:

- « آی جوتچو، باشینا دولانیم!
جوتو ساخلا، آماندی چیخدی جانیم!
گۆزلریم چیخدی، چاتلادی حدقه،
منی ائولادینا گل ائت صدقه!
ائت ترحم! عیالوارم من،
عفو قیل، عبد شرمسارم من!
سنه گرچه جسارت ائیله میشم،
وحشی ام، رسم و راهی بیلمه میشم.
ایندی گل، لطف ائدیب، باغیشلامنی،
من ده اولدوم پیشیکجه، بوشلامنی!
« ناظرا » سن ده مطلبی بوشلا،
« احسن الخالقینی آلتیشلا! »

شابک: ۱-۵-۹۰۷۵۱-۹۶۴
ISBN: 964-90 751-5-1

انتشارات اندیشه نو

تهران، میدان انقلاب، اول کارگر شمالی،
پاساژ فیروز، طبقه دوم، کدپستی ۱۴۱۸۹،
تلفن: ۶۴۲۷۳۷۱